

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

katedra asijských studií

magisterská diplomová práce

Význam taiwanské identity na prahu 21. století

The importance of Taiwanese identity on the
threshold of the 21st century

Olomouc 2016

Bc. Zuzana Zemancová

vedoucí práce: Mgr. Ondřej Kučera

Kopie zadání diplomové práce ze STAGU

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem magisterskou diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne 15. 3. 2016

Zuzana Zemancová

Anotace

Příjmení a jméno autora: Zuzana Zemancová

Název katedry a fakulty: Katedra asijských studií, Filosofická fakulta

Název diplomové práce: Význam taiwanské identity na prahu 21. století

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Kučera

Počet znaků: 18 820

Počet titulů použité literatury: 36

Klíčová slova: Taiwan, národní identita, kvalitativní výzkum, Hnutí za nezávislost Taiwanu, Ma Yingjiu

Cílem práce je na podkladě kvalitativního výzkumu provedeného na Taiwanu zjistit, zda věk, vzdělání a pracovní pozice mají zásadní vliv na vnímání vlastní národní identity. Teoretický rámec uvádí stěžejní politické události, které měly zásadní vliv na vývoj taiwanské identity na přelomu 21. století a přispěly k částečnému obratu ve smýšlení obyvatel ostrova Taiwan. Analýza získaných dat odpoví na dvě stanovené hypotézy. Přímé šetření proběhlo v hlavním městě Taiwanu v období od února do srpna roku 2014. Práce tematicky navazuje na bakalářskou práci téže autorky a rozšiřuje spektrum záběru problematiky vnímání národní identity a k ní přidružené okolnosti obyvatel ostrova, tentokrát vymezené šestiměsíčním pobytem situovaným do oblasti v blízkosti hlavního města.

Za pomoc při zpracování mé diplomové práce bych chtěla poděkovat především Mgr. Ondřeji Kučerovi za vstřícné vedení mé práce, jeho připomínky a rady v průběhu celého jejího zpracování. Nadále členům zastoupení Čínské republiky na Taiwanu v Praze za poskytnutí stipendia na půlroční jazykový pobyt na Taiwanu, který mi mimo jiné umožnil získat příslušná data ke zpracování výzkumných otázek.

Obsah

Úvod	11
I. Teoretická část.....	14
1. Vznik taiwanské národní identity	14
1.1 Vyloučení ROC z OSN.....	14
1.2 Neúspěšné snahy ROC o znovunabytí pravoplatného postavení	14
2. Oficiální transformace politiky ROC.....	15
2.1 Li Denghui 李登輝- - „otec taiwanské demokracie“	15
3. Konsenzus 1992 九二共識 jako sporný politický akt	16
3.1 Definice termínu Konsenzus 1992 九二共識.....	16
3.2 Význam a proměny hodnoty Konsenzu 1992 v 21. století.....	16
4. Hnutí za nezávislost Taiwanu jako boj za uznání vlastní národní identity	
臺灣獨立運動	17
4.1 Vznik a cíle hnutí	17
4.2 Odraz hnutí na Taiwanu v letech 2000 – 2008 v době vítězství DPP	
ve volbách.....	18
4.3 Reinterpretace historických událostí – posílení symboliky taiwanské	
národní identity	19
4.3.1 Pohled na Incident 228 „povstání 28. února 1947“ v současnosti	
jako prostředek k posílení taiwanské národní identity 二二八事件.....	20
5. Návrat KMT k moci v roce 2008 – bližší navázání vztahů s ČLR.....	22
5.1 Předvolební sliby Ma Yingjiua 馬英九	22
5.2 Realita po jmenování prezidentem	22
5.3 Návštěva zástupců pan-zelené koalice v Pekingu.....	23
6. Taiwanská politika identity mezi ČLR a USA	23
7. Snaha o reformu písma prezidenta Ma Yingjiua 馬英九.....	25
8. Budoucnost Taiwanu na mezinárodním poli	26

II. Metodologie	27
1. Stanovení hypotézy výzkumu	27
1.1 První hypotéza	27
1.2 Druhá hypotéza	27
2. Volba metodologie.....	27
3. Možnosti kvalitativního výzkumu	28
3.1 Metody získávání dat	28
3.2 Účastníci výzkumu	29
4. Konkrétně využití metody při výzkumu	29
4.1 Přímé pozorování účastníků výzkumu v „terénu“	29
4.2 Verbální i nonverbální reakce a gesta při zmínění tématu.....	30
4.2.1 Strach z uveřejnění vlastního názoru	30
4.2.2 Nadšení pro roznění politické debaty	30
4.2.3 Nezájem a neinformovanost o politické debatě na Taiwanu	31
4.3 Neformální rozhovory.....	31
4.4 Dotazník s možností otevřených odpovědí	31
4.5 Problémy při výzkumu.....	31
4.5.1 Anglické znění dotazníku	31
4.5.2 Upřednostnění spontánního vyjádření psanou formou před sledem stanovených otázek.....	32
4.6 Přesné znění dotazníku anglicky.....	33
4.7 Přesné znění dotazníku čínsky	35
4.8 Přesné znění dotazníku česky	37
III. Praktická část	39
1. Respondent č. 1	40
2. Respondent č. 2.....	41
3. Respondent č. 3.....	42
4. Respondent č. 4.....	43
5. Respondent č. 5.....	44
6. Respondent č. 6.....	45
7. Respondent č. 7.....	46
8. Respondent č. 8.....	47

9. Respondent č. 9.....	49
10. Respondent č. 10.....	50
11. Respondent č. 11.....	51
12. Respondent č. 12.....	52
13. Respondent č. 13.....	54
14. Respondent č. 14.....	55
15. Respondent č. 15.....	56
16. Respondent č. 16.....	57
17. Respondent č. 17.....	58
18. Respondent č. 18.....	59
19. Respondent č. 19.....	60
20. Respondent č. 20.....	62
21. Respondent č. 21.....	63
22. Respondent č. 22.....	64
IV. Diskuze	65
Resumé v anglickém jazyce.....	70
Seznam pramenů.....	71
Seznam literatury	75

Seznam zkratk

ROC Čínská republika na Taiwanu

KMT Guomindang

DPP Strana demokratického pokroku

ČLR Čínská lidová republika

OSN Organizace spojených národů

KS Komunistická strana

Ediční poznámka

V celé práci je při přepisu čínského znakového písma použita mezinárodní transkripce pinyin. Za přeloženými českými názvy z čínštiny či transkripcí vlastních jmen následuje jejich originální název v čínštině v tradičních znacích. U jmen a názvů, kde je vžitý český termín, je ponechán v této podobě.

Úvod

Taiwanská politika 21. století se stále nedostatečně vypořádala s problémem národní identity. Vláda strany DPP v letech 2000 – 2008 a díky ní vzniklému Hnutí za nezávislý Taiwan 臺灣獨立運動 se koncentrovala na obhájení a potvrzení vlastní taiwanské národní identity, která nemá příliš silnou vazbu k ČLR. První úvahy o vzniku taiwanské národní identity se objevily po vyloučení ROC z OSN jako možný důsledek pocitu ohrožení vlastního důvodu existence Taiwanu a snahy čelit tomuto vnitřnímu konfliktu.

Otázka obhájení národní identity obyvatel ostrova Taiwan je složitější z toho důvodu, že se nedotýká pouze vnitrostátní politiky, ale existence nezávislého Taiwanu by přinesla i změny na mezinárodním poli a především konflikt v diplomatickém jednání.

Dosavadní politika ČLR je v rozporu se souhlasem možného vzniku Taiwanské republiky. ČLR stanovila pět kritérií, které pokud budou porušeny, vojensky na Taiwan zaútočí. Vytvoření Taiwanské republiky je jedním z těchto kritérií, přičemž již byly porušeny dva.

Pro Taiwan je nepřijemná ta skutečnost, že si je vědom toho, že v případě válečného konfliktu by se nedočkal pomoci od jiných států. Z důvodu významné hospodářské pozice ČLR se žádný ze států nevzdá příznivého diplomatického styku s touto velmocí ve prospěch malého, i když strategicky významného ostrova Taiwan. ČLR nepřestává považovat Taiwan za svoji neoddělitelnou součást a pouze jednu z provincií ČLR.

V květnu roku 2008 se situace na Taiwanu začala měnit. Prezidentské volby vyhrála strana KMT a znovu se ujala moci. Problém národní identity začal pomalu v důsledku KMT propagace výhodné ekonomické spolupráce s ČLR jako záchranu hroutící se ekonomiky Taiwanu nabývat jiného rozměru. ČLR pomalu přestává být viděna jako nepřítel, ale jako partner prozatím pouze ekonomické oblasti.

Objevují se názory, že problém národní identity byl již překonán. Neboť strana KMT je původem čínská a téměř vždy usilovala o spolupráci s ČLR. V programu strany

stojí jako konečný cíl naprosté spojení s ČLR. Především z důvodů ekonomické krize na Taiwanu se tato alternativa jevila výhodná.

V dalších letech vlády KMT se začaly potvrzovat některé předpovědi. Jiné byly prozatím vyvráceny či nedošlo k jejich realizaci. Poté, co strana KMT navázala ekonomickou spolupráci s ČLR, k urychlení předvídané unifikace s ČLR nedošlo. Strana KMT uznává „princip jedné Číny“. Ten byl sepsán na základě Konsenzu v Hongkongu roku 1992.

Zde se sešli představitelé KMT a ČLR. Interpretace této mezivládní dohody je ovšem dodnes sporná a každá strana ji vykládá svým způsobem. Pochybnosti ve vztahu ROC k ČLR stále zůstávají a jsou nyní reálně na Taiwanu zakotveny ve dvou politických táborech. Politická debata na Taiwanu je rozdělena na ty, kteří bojují za sjednocení s ČLR a obhájce nezávislosti. Strana KMT v opozici vůči Hnutí za nezávislý Taiwan 臺灣獨立運動 vytvořila Hnutí za sinifikaci Taiwanu 海峽兩岸統.

V médiích se v posledních letech objevují pochybnosti, zda skutečně taiwanská národní identita existuje. Údajně za tímto fenoménem může stát i akceptace identity dvojí.

Některé argumenty dokládají, že politicky angažovanější a ne natolik nacionalisticky smýšlející obyvatelé ostrova Taiwan jsou si velice dobře vědomi všech výhod, které přináší ostrovu současné status quo. Pro tyto Taiwance to může znamenat ještě akceptovatelnou, strategickou volbu pro současnou situaci jak na mezinárodním poli, tak ve vnitrostátní politice. Nepopřením čínské národní identity se Taiwanci nevzdávají historických kořenů spjatých s Čínou, ale zároveň z nich padá břímě strachu z možného válečného konfliktu v případě stupňování přímo vyjadřované nenávisti vůči ČLR.

Počátek práce uvede teoretický nástin nejdůležitějších politických událostí přelomu 21. století - od vlivu taiwanské národní strany DPP bojující za nezávislost Taiwanu spatříme téměř opačný pól úhlu pohledu po vítězství strany KMT v roce 2008 a události v režii prezidenta Ma Yingjiua, které jsou téměř výhradně pročínské.

Praktickou část práce bude tvořit kvalitativní výzkum sledující postoje obyvatel ostrova k politické situaci v rozmezí počátečních měsíců roku 2014. Cílem bude zjistit,

zda věk, vzdělání a aktuální pracovní pozice mají zásadní vliv na vnímání vlastní národní identity.

Celá práce tematicky navazuje na bakalářskou práci téže autorky. Výzkum však byl proveden za jiných podmínek, v jiném prostoru a aktuálnějších čase. Práce se pokusí pomocí kvalitativního výzkumu potvrdit či vyvrátit dvě předkládané hypotézy.

První z nich uvádí, že touha po nezávislosti na ČLR je u všech sociálních a věkových skupin stejná. Mladší a kriticky smýšlející skupina studentů, kteří se kvalitativního výzkumu se stejným tematickým laděním účastnili před několika lety, netvoří jedinečnou skupinu obyvatel ostrova Taiwan. U nich byla zcela evidentní touha po nezávislosti Taiwanu.

Druhá teze se pokusí odpovědět na otázku, zda a do jaké míry soudobá tendence prezidenta Ma Yingjiua přispěla k obratu ve smýšlení obyvatel pozitivním směrem k ČLR a případné tendenci pro zachování neutrálnosti na obou stranách akceptací identity dvojí.

I. Teoretická část

1. Vznik taiwanské národní identity

1.1 Vyloučení ROC z OSN

Národní identita je definována jako „pocit sounáležitosti s vlastním národem“. U příslušníků daného společenství nabývá na intenzitě při pocitu hrozby. Pocit rizika ztráty vlastních kulturních zvyků, představ o světě, jazyka, náboženství, či dokonce úplné ovládnutí jiným subjektem s sebou nese snahu o zdůraznění vlastní jedinečnosti.¹

V období od roku 1949 do roku 1970 byla vláda ROC svrchovaným představitelem celé Číny na mezinárodním poli. Situace se změnila počátkem 70. let v souvislosti s přehodnocením politiky USA vůči Peking. USA normalizovaly své vztahy s ČLR a snažily se získat strategického spojence proti SSSR a východnímu bloku. Důsledkem těchto politických manévřů byla skutečnost, že ROC byla v roce 1971 z OSN vyloučena. Její místo zaujala ČLR. Taiwan se oficiálně ocitl v mezinárodní izolaci.²

1.2 Neúspěšné snahy ROC o znovunabytí právoplatného postavení

Hlavním důvodem vzniku OSN měla být skutečnost, že bude podporovat demokracie a bránit válkám. Vzhledem ke vztahu ČLR a ROC je taiwanská úžina považována za oblast, kde hrozí vznik vážného konfliktu. Prezident Chen Shuibian 陳水扁 se několikrát neúspěšně pokusil o znovunabytí členství v OSN. Stanovisko ROC v žádném případě neupíralo vedení ČLR právo reprezentovat Čínu, požadavkem bylo „pouze“ zastoupení ROC jako právoplatného státu. Výsledkem jednání byla skutečnost, že OSN žádost zamítla z důvodu „politiky jedné Číny“.³ Následkem toho taiwanská

¹SMITH, Anthony D. *National identity*. Reno: University of Nevada Press, 1991. 226 p. ISBN 08-741-7204-7.

²Yearbook of the United Nations. *Questions relating to Asia and the Far East:Representation of China in the United Nations*. New York: United Nations Department of Public Information. 1971, p. 132.

³SHIEH, Jhy – Wei. Proč není Taiwan v OSN? In: *Taipei Economic and Cultural office , Prague, CzechRepublic* [online] 2007/8/31 dostupné na <http://www.roctaiwan.org/CZ/ct.asp?xItem=39899&ctNode=1127&mp=147>

strana zpochybnila dodržování platných norem OSN. Logická interpretace rezoluce Valného shromáždění OSN č. 2758 (XXVI) z roku 1971 popírá relevantní postup důvodů, kterými OSN upírá právo Taiwanu na právoplatné zastoupení. Z interpretace výše uvedené rezoluce nevyplývá, že by Taiwan byl součástí Číny a rovněž nepropůjčuje ČLR právo na zastupování Taiwanu.⁴

2. Oficiální transformace politiky ROC

2.1 Li Denghui 李登輝 - „otec taiwanské demokracie“

Li Denghui 李登輝, rodilý Taiwanec, jehož funkční období prezidenta trvalo od roku 1988 do roku 2000, se svými činy význačně podílel na posílení „taiwanské národní identity“. Mezi jeho základní zavedené reformy patří přímé zavedení prezidentských voleb.⁵ V této době se na ostrově začíná oficiálně formovat požadavek na vlastní národní identitu, která bude odlišná od obyvatel ČLR. Ta se definovala jako směs hanské, domorodé a japonské kultury. Touha po nezávislosti Taiwanu však s sebou nese i filozofický problém. Lidé se chtějí vymanit z vlivu ČLR a opustit tak národ, ze kterého se původní čínské autority odebraly s myšlenkou, že se jednou na pevninu vrátí.⁶

⁴Návrh na přijetí Taiwanu do OSN. In: *Taipei Economic and Cultural Office, Prague, Czech Republic* [online] 25. 8. 2004 dostupné na <http://www.roctaiwan.org/fp.asp?xItem=2266&ctNode=1128&mp=147>

⁵KASTNER, Jens. Lee charges stir Taiwan. In: *Asia Times* [online]. 2011-7-13 Dostupné na: <http://atimes.com/atimes/China/MG13Ad01.html>

⁶BROWN, Melissa J. *Is Taiwan Chinese? The impact of culture, power and migration on changing identities*. California: University of California Press, 2004. 333 s. ISBN 978-0-520-23182-5. p. 1-3

3. Konsenzus 1992 九二共識 jako sporný politický akt

3.1 Definice termínu Konsenzus 1992 九二共識

Konsenzus 1992 九二共識 je politický termín odkazující k setkání v roce 1992 mezi zástupci ČLR a ROC na neutrálním území v Hongkongu. Cílem tohoto politického setkání mělo být ustanovení principu „jedné Číny“. Výsledek je ovšem nejasný. Interpretace se liší jak v rámci vztahu ROC a ČLR, tak i uvnitř samotné ROC. Obě strany se shodují v tom, že existuje pouze „jedna Čína“- pevninská Čína a Taiwan patří do stejné Číny, ale strany souhlasí s tím, že tuto shodu je možno interpretovat individuálně.⁷ Kritici pojmu poukazují na to, že právě proto, že pojem Čína nebyl dostatečně objasněn, nemůže za současných podmínek shoda existovat. Pozice ČLR je ta, že je pouze „jedna nedělitelná suverenity Číny“ a že ČLR je legitimní výhradní představitel této suverenity. Stanovisko ROC je přesně opačné.⁸

3.2 Význam a proměny hodnoty Konsenzu 1992 九二共識

v 21. století

Chen Shuibian 陳水扁 v projevu v říjnu 2004 nepřímo vyjádřil svůj nesouhlas s „existencí jedné Číny“. V roce 2005 však zástupci strany KMT odjeli na pevninu, aby započali dialog s KS ČLR. Zástupci KMT přímo podpořili existenci Konsenzu 1992 九二共識⁹ V přípravách na prezidentské volby KMT kandidát Ma Yingjiu 馬英九 v roce 2008 konstatoval, že Konsenzus 1992 九二共識 nepochybně existuje.

⁷Backgrounder: 1992 Consensus on one-China principle. In: *China daily*. [online] .2004-10-13 dostupné na http://www.chinadaily.com.cn/english/doc/2004-10/13/content_382076.htm

⁸SHIRLEY, A. Kan. China/Taiwan: Evolution of the One China Policy—Key Statements from Washington. In: *Beijing and Taipei by of Congressional Research Service*. October 2014.

⁹CHUNG, Lawrence. 1992 Consensus between Beijing and Taipei appears here to stay. In: *South China Morning Post*. [online] 2012-12-14dostupné na <http://www.scmp.com/news/china/article/1104732/1992-consensus-between-beijing-and-taipei-appears-here-stay>

Navíc konstatoval, že shoda, které bylo dosaženo v roce 2005 pan-modrou koalicí na pevnině, se stala na základě Konsenzu 1992 九二共識.

Volby KMT do ROC vlády viděly obě strany taiwanské úžiny jako shodu v oboustranné interpretaci Konsenzu 1992 九二共識. Ma Yingjiu 馬英九 po svém zvolení prezidentem ve své inaugurační řeči 20. května 2008 uvedl, že v roce 1992 se obě strany taiwanské úžiny dohodly na definici „jedna Čína s rozdílnými interpretacemi“. Vzájemný dialog mezi oběma stranami začal právě na základě Konsenzu 1992 九二共識. V květnu 2008 se předseda KMT setkal s tehdejšími prezidentem ČLR Hu Jintem 胡錦濤 v Pekingu. Při tomto setkání se obě strany vyjádřily, že začnou spolupracovat. Prvotním výsledkem tohoto setkání bylo ustanovení přímých letů mezi ROC a ČLR. Charterové lety začaly být realizovány v červnu 2008 jako následek úspěšných pohovorů mezi představiteli obou stran.¹⁰ Ma Yingjiu 馬英九 považuje vazby mezi ČLR a ROC za vztah v rámci jedné země. Konsensus 1992 九二共識 považuje za současně akceptovatelné východisko.¹¹

4. Hnutí za nezávislost Taiwanu 臺灣獨立運動 jako boj za uznání vlastní národní identity

4.1 Vznik a cíle hnutí

Hnutí za nezávislost Taiwanu 臺灣獨立運動 je politické hnutí, jehož cílem je primárně vyhlásit Taiwanskou republiku. Mezi hlavní cíle patří: posílení taiwanské národní identity, odmítnutí myšlenky „jedna země – dva systémy“ a čínské národní identity, získání mezinárodního uznání jako suverénního státu.¹²

¹⁰The China post news staff. Taiwan and China in special relation: Taiwan and China in 'special relations': Ma. In: *The China Post* [online] September 4, 2008, 12:00 am TWN dostupné na <http://www.chinapost.com.tw/taiwan/china-taiwan%20relations/2008/09/04/173082/Taiwan-and.htm>

¹¹SHI QUAN, Xu. The 1992 Consensus: A Review and Assessment of Consultations Between the Association for Relations Across the Taiwan Strait and the Straits. Exchange Foundation. In: *The Journal of the National Committee on American Foreign Policy* 2001 –3-14

¹²JIE, Dalei. The Rise and fall of The Taiwanese independence policy: Power Shift, Domestic Constraints, and sovereignty assertiveness (1998-2010). In: *University of Pennsylvania Scholarly Commons* [online] 1-1-2012 dostupné na: <http://repository.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1682&context=edissertations>

Po zrušení stanného práva v roce 1987 a akceptace politiky více stran se strana DPP identifikovala s tímto hnutím. Propagovala mnoho projektů. Patří mezi ně např. reinterpretace historických událostí, užívání taiwanského jazyka v médiích i ve školách, oficiální jméno a vlajka ROC, slogany v armádě. Vrchol hnutí představovalo jeho manifestaci v literárním proudu dosahujícím vrcholu v 90. letech 20. století.¹³

Hnutí na Taiwanu podporuje pan-zelená koalice, v opozici vůči ní je pan-modrá koalice, která se snaží udržet status quo za podpory Konsenzu 1992 九二共識 nebo se postupně do určité míry spojit s ČLR.¹⁴

4.2 Odraz hnutí na Taiwanu v letech 2000 - 2008 v době vítězství DPP ve volbách

Strana DPP vyhrála prezidentství volbou Chen Shuibiana 陳水扁 v březnu 2000. Ukončila tím víc než půlstoletí trvající vládu KMT na Taiwanu. Chen zmírnil postoj strany k otázce taiwanské nezávislosti. Zlepšil vztahy s USA i s ČLR. Slíbil také, že nezmění státní symboly ROC ani nevyhlásí formálně nezávislost Taiwanu dokud ČLR nezaútočí na Taiwan.¹⁵

V roce 2004 byl prezident Chen Shuibian 陳水扁 znovu zvolen. V září 2007 DPP schválila rezoluci požadující odlišnou národní identitu od ČLR a požadovala uzákonění nové ústavy na Taiwanu.¹⁶

Programy podporované stranou DPP zahrnovaly politiku sociálního zabezpečení, jako např.: práva žen, seniorů, dětí, mladých lidí, dělníků, menšin, domorodých obyvatel

¹³ The Editors of Encyclopedia Britannica: Democratic Progressive Party. In: *Britannica* dostupné na: <http://www.britannica.com/topic/Democratic-Progressive-Party-political-party-Taiwan>

¹⁴ROSS, Robert S. Taiwan's Fading Independence Movement. In: *Foreign affairs* [online] March/april 2006.. dostupné na: <http://www.foreignaffairs.com/articles/61516/robert-s-ross/taiwans-fading-independence-movement>

¹⁵NIOU. E., PALINO.P. The rise of the oppositional party in Taiwan: explaining Chen Shuibian's victory in the 2000 presidential election. In: *Duke University Electoral Studies* [online] 2003-2-23 dostupné na <http://sites.duke.edu/niou/files/2011/06/41.pdf>

¹⁶The Associated Press Published. Taiwan party asserts separate identity. In: *CTV News* [online] published Sunday, September 30, 2007 dostupné na <http://www.ctvnews.ca/taiwan-party-asserts-separate-identity-1.258300>

a dalších. Navíc její program zahrnuje vyváženou ekonomiku i vstřícnou zahraniční politiku. Z těchto důvodů je považována za stranu středo-levicovou a za její základ je považována pracující třída.¹⁷

Prezident Chen Shuibian 陳水扁 inicioval změny ve jménech státem vlastněných podniků, národních ambasád a reprezentativních kanceláří. Výsledkem je např.: Chunghwa Post Co. (中華郵政) byla přejmenována na Taiwan Post Co. (臺灣郵政) až do vítězství strany KMT v roce 2008, Chinese Petroleum Corporation (中國石油) je nyní pojmenována na CPC. Corporation, Taiwan (臺灣中油) a symboly na taiwanských ambasádách nyní ukazují slovo „Taiwan“ v závorce místo „ROC“.¹⁸

4.3 Reinterpretace historických událostí – posílení symboliky taiwanské národní identity

Jeden z hlavních projektů Hnutí za nezávislý Taiwan 臺灣獨立運動 se snažil pozvednout některé historické události. Především ty, které mohly ve své symbolice napomoci vnímání Taiwanu jako nezávislého státu a boje za tuto skutečnost. Naopak, události spjaté s ČLR se snažil eliminovat, vyčlenit je z historického vnímání v kontextu dějinného vývoje ostrova Taiwan.¹⁹

V letech 2000 - 2008, v době vlády strany DPP jako hlavního propagátora Hnutí za nezávislost Taiwanu 臺灣獨立運動, byl aktuální politický diskurz zaměřen na rozlišení hanských obyvatel a domorodců. Nástup KMT do politického vedení v březnu roku 2008 nemohl navzdory pročínské náklonnosti zvrátit zcela tento proces. KMT propaganda byla spíše příznivě nakloněna taiwanské identifikaci. Protože různé etnické skupiny žijící na Taiwanu se k problému identity staví různě, pro komunitu

¹⁷TSENG-CHANG, Su. Democratic Progressive Party of Taiwan. In: *Council of Asian Liberals and Democrats* [online] 2016. dostupné na http://cald.org/site/cald/?page_id=5473

¹⁸HUANG, Tian. Pan-green bickering takes focus off issues. In: *Taipei Times* [online] 10 March 2007. dostupné na <http://www.taipetimes.com/News/editorials/archives/2007/03/10/2003351724>

¹⁹CABESTAN, Jean-Pierre. Specificities and limits of Taiwanese Nationalism. In: *China perspectives* [online] november - december 2005, online since 01 December 2008, connection on 29 April 2016. dostupné na <http://chinaperspectives.revues.org/2863>

etnických Taiwanců představuje nostalgii současné preference strany KMT. Naopak zavedení představy čínské rodné země figuruje jako znak identity pro komunitu zvanou „waishengren“.²⁰

Následkem toho se tato komunita snažila o vyjádření svých stanovisek např. neidentifikovat se s pojmem země, ve které žijí, jako s Taiwanem. Přáli si vrátit se k zemi rodných předků a k životu na Taiwanu zaujímali „pobytový“ postoj.²¹

4.3.1 Pohled na Incident 228 二二八事件 – povstání 28. února 1947 v současnosti jako prostředek k posílení taiwanské národní identity

Incident 228 二二八事件 zůstává nejkontroverznější událostí současné taiwanské historie navzdory skutečnosti, že za posledních dvacet let se historický výzkum značně rozšířil. Událost započala následujícími skutečnostmi. 28. února 1947, guvernér Chen Yi 陳儀, který v té době spravoval politicky Taiwan, upozornil úřady tehdejšího hlavního města Číny Nanjingu a oznámil jim, že nepokoje na Taiwanu byly uspořádány místními komunisty a taiwanskými kriminálníky. Na základě tohoto telegramu se ustanovilo oficiální vysvětlení incidentu. To zůstalo nezměněné až do 80. let 20. století. Z perspektivy vládnoucího KMT režimu, byl incident znázorněn jako neúspěšný pokus svrhnout místní autority. Jen pouze díky ráznému vojenskému zásahu byl ostrov Taiwan zachráněn.²²

Strana KMT nevytvořila žádný pokus opodstatnit toto historické zhodnocení. Incident 228 二二八事件 se stal tabuizovaným tématem. Zmínka o incidentu mohla vést k přísnému trestu. S propuknutím politické liberalizace v 80. letech vláda nutila utajení události postupně oslabovat. Propagandistický režim strany KMT byl konfrontován s výzvou neodkrýt další zdroje incidentu. Oficiální dokumenty byly politicky předpojaté. Nedávaly žádný odkaz k mnoha povražděným civilním občanům Taiwanu.

²⁰Waishengren - pojem značí Taiwance, kteří v minulosti imigrovali z ČLR (včetně potomků)

²¹TAYLOR, FRANCIS. *Taiwanese Identity in the 21st Century: Domestic, Regional and Global Perspectives*. New York: Routledge, 2011. p. 291

²²DURPIN, Peggy. Terror in Taiwan. In: *New York Times* [online] 1997-2-3 dostupné na: <http://www.taiwandc.org/hst-1947.htm>

Začátkem 90. let 20. století dochází ke kritice KMT interpretace. Byly zveřejněny rozhovory s lidmi z celého Taiwanu, kteří byli přímými svědky incidentu. KMT se tak dostal do tlaku požadavků zahájit nový výzkum týkající se incidentu. Režim se pokusil zachovat původní verzi incidentu.²³

Při příležitosti inaugurace prezidenta Li Denghuie 李登輝 v roce 1989 byla uspořádána konference, kde se president oficiálně omluvil a slíbil finanční kompenzaci obětem incidentu a jejich příbuzným. Nakonec zavedl 28. únor jako oficiální památný den. Po změně vlády v roce 2000 se proces urychlil.

Rok 1992 může být viděn jako rozhodující moment v současných výzkumech, které mají vždy skryté politické tendence. Incident 228 二二八事件 byl vždy vysoce politizovanou událostí a typický znak taiwanské identity. Nikdy tato událost nebyla šetřena čistě jako nestranné téma. V roce 1995 byl 28. únor ustanoven státním svátkem.²⁴

Pro KMT orientované taiwanské historiky Incident 228 二二八事件 musí být chápán jako první neúspěšný pokus vytvořit Taiwan ovládaný Taiwanci. Pro DPP orientované historiky zůstává brutální potlačení incidentu nejtraumatičtější zkušeností taiwanské historie; zranění způsobená tímto traumatem mohou být zahojena pouze vytvořením demokratického Taiwanu. Počátek nezávislého historického výzkumu prohloubil protest proti strategii KMT režimu. Hlavní proud současných badatelů zabývajících se Incidentem 228 二二八事件 se snažil přinutit KMT, aby přijal tuto historickou událost a ospravedlnil oběti incidentu. Úsilí bylo úspěšné. Za prezidentství Li Denghuie 李登輝 vláda KMT se snažila vyjít vstříc požadavkům opozice. Došlo k finančním kompenzacím obětem, ke stavbám památníků, otevření dalších vládních složek a oficiální omluvě za incident.

Dnes panuje mezi všemi politickými stranami všeobecný postoj, že na incident by mělo být pohlíženo jako na tragický bod taiwanské historie, kdy nezpůsobilost řízení

²³SMITH.A. Crag. Taiwan's 228 incident and the politics of Placing Blame. In: *University of British Columbia. History and classics*. Vol 14 [online] 2008 dostupné na <https://ejournals.library.ualberta.ca/index.php/pi/article/view/4228/3465>

²⁴The Taiwan 228 Incident 二二八. In: *English in Taiwan* [online].dostupné na <https://www.englishintaiwan.com/life-in-taiwan/traditional-holidays/the-2-28-taiwan-incident-228-massacre>

incidentu autoritami KMT roku 1947 bylo příčinou utrpení, které vedlo k hluboké nenávisti a nedůvěře mezi taiwanskými etniky.²⁵

5. Návrat KMT k moci v roce 2008 – bližší navázání vztahů s ČLR

5.1 Předvolební sliby Ma Yingjiua 馬英九

KMT kandidát Ma Yingjiu 馬英九 vyhrál oficiálně v březnu 2008. Ukončil tím osmiletou nadvládu strany DPP. Vítězství Ma Yingjiua 馬英九 vytvořilo na ostrově podmínky ke změnám. Prezident v inaugurační řeči pronesl, že ve vztahu k ČLR neproběhne „žádné znovusjednocení, žádná nezávislost a žádná válka“ (不統, 不獨, 不武).²⁶

5.2 Realita po jmenování prezidentem

Brzy poté, co se oficiálně ujal úřadu, se jeho politika se stala silně pro ČLR a byla kritizována jako součást dlouhodobého plánu směřující Taiwan k „eventuálnímu sjednocení“. V srpnu 2008 řekl, že za poslední tři měsíce vztahy mezi Taiwanem a ČLR pravděpodobně zaznamenaly nejrychlejší pokrok v současné době.

Zahájily se přímé víkendové charterové lety mezi ČLR a Taiwanem. Ostrov se otevřel turistům z ČLR, zjednodušilo se omezení taiwanských investic na pevninu a schválila se pravidla, která umožnila investorům z ČLR nakupovat taiwanské akcie.²⁷

²⁵FLEISCHAUER, Stefan. The 228 incident and the Taiwan independence movement's construction of a taiwanese identity. In: *China Information* [online] November 2007, vol. 21.. dostupné na <https://ejournals.library.ualberta.ca/index.php/pi/article/view/4228>

²⁶GLUCK, Caroline. Taiwanese hope of new China chapter. In: *BBC News, Taipei* [online] 2008-3-28 dostupné na <http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/7310627.stm>

²⁷JOHNSTON, Christie. Talking to Taiwan's New president. In: *Time* [online] Monday, Aug. 11, 2008 dostupné na <http://content.time.com/time/world/article/0,8599,1831748,00.html?xid=rss-topstories>

5.3 Návštěva zástupců pan-zelené koalice v Pekingu

Během návštěvy Chen Yunlina 陈云林²⁸ v listopadu 2008, pan-zelená koalice kritizovala návštěvu jako krok zpět vedoucí k případnému sjednocení a poškozování taiwanské suverenity. Opozice k návštěvě předsedy ARATu také rozpoutala masívní mírové protesty organizované opoziční stranou DPP. Protestující obvinili Ma Yingjiua 馬英九, že vytvořil ústupky příliš rychle a uvolnil dřívější obchodní zakázky a investice s ČLR.²⁹

6. Taiwanská politika identity mezi ČLR a USA

V minulém století byl politický osud Taiwanu přímo spojen s výsledkem boje mezi velkými mocnostmi za účelem jejich převahy ve Východní Asii. S koncem japonské nadvlády nad Taiwanem v roce 1945 USA přislíbily bezpečnost Taiwanu podepsáním USA-ROC dohody o obraně. Tento nový bezpečnostní prvek umožnil straně KMT šanci utvořit na Taiwanu autoritářský režim jedné strany. Vztahy mezi Taiwanem a USA se začaly hroutit, když v sedmdesátých letech Washington obnovil své vztahy s ČLR, nicméně ve vnitřní politice Taiwanu se to příliš neprojevalo.³⁰

Na počátku 21. století Taiwan váhá mezi ekonomickými a politickými prioritami. Pouze před několika lety hrozilo v Taiwanské úžině vyprovokování války mezi ČLR a USA. Během prezidentství Chen Shuibiana 陳水扁 intenzita vojenských konfrontací narůstala. Na straně jedné ČLR se na vojenský zásah v Taiwanské úžině připravovala a použila mnoho zastrašujících prostředků proti zásahu USA. Na straně druhé vláda DPP de jure nutila do nezávislosti Taiwanu, zatímco prezident Bush měl v úmyslu uskutečnit leteckou obranu v blízkosti Taiwanu.³¹

²⁸ Chen Yunlin - předseda pro „Asociaci pro vztahy přes taiwanskou úžinu (ARATS)“ v letech 2008-2013

²⁹ COLE, Michael. As Chen Yunlin falls from Grace, Beijing shows it still doesn't get Taiwan. In: *Thinking Taiwan* [online] 2015-9-5 dostupné na <http://thinking-taiwan.com/as-chen-yunlin-falls-doesnt-get-taiwan/>

³⁰ ESNER, Jan.. Náznaky oteplování vztahů. In: *Americko-čínské détente 1969-1972* [online] Dostupné na : <http://studena.valka.cz/detente1.htm#Náznaky oteplování vztahů>

³¹ KHUDHUROVÁ, Andrea. *Zahraniční politika USA vůči Taiwanu po roce 1989*. Brno: 2008. s. 24

Ačkoliv od té doby, kdy se KMT vrátil zpět k moci v březnu 2008, urychlení ekonomické integrace s ČLR vedlo k rychlému rozptýlení hrozby války. Kritéria politické debaty ve Washingtonu se střídala. Mezi hlavní otázky patřilo, zda vztahy mezi ČLR a ROC jsou na odchodu ze status quo, které je obvykle chápáno jako taiwanská svolnost udržet svoji bezpečnostní alianci s USA a bránit de facto nezávislost na ČLR. Či zda urychlení ekonomické integrace mezi taiwanskou úžinou brzy povede k usmíření pod nějakou formou politického spojení mezi Taibeí a Pekingem.

Taiwanská orientace směrem k ČLR byla poháněna významnými změnami v mezinárodním systému. Mezi lety 1980-1990 přišel konec Studené Války³², došlo k obrovské vlně globálního hnutí směrem k demokracii a k počátku nového světového pořádku pod pax americana.³³

Taiwanská reorientace směrem k pevnině pod novým prezidentstvím Ma Yingjiua 馬英九 zahájila zcela novou politickou debatu na Taiwanu. Vnitrostátní polemika byla přetvořena měnící se ekonomickou a daňovou politikou. Studie prokázaly, že vzrůstá počet obyvatel Taiwanu, kteří vnímají potenciál ČLR a roste jejich povědomí o nevyhnutelnosti větší ekonomické integrace. Je možné, že boj o de jure nezávislost Taiwanu byl již překonán dominantní preferencí pro udržení status quo navzdory intenzivním snahám strany DPP uskutečnit další krok k tomu, aby se politická orientace přehoupla ve směru pro nezávislost Taiwanu.³⁴

³²Studená válka (1947–1991) - stav politického a vojenského napětí mezi komunistickými státy – zejména Sovětským svazem (SSSR) a jeho satelitními státy a spojenci – a západními státy, zejména USA a jejich spojenci.

³³Pax Americana-geostrategie 20. století , představuje americkou geopolitickou vizi nového světového řádu, pod taktovkou právě USA.Její hlasatelé otevřeně přiznávají, že hlavním cílem je dosažení posilování dominantního postavení USA ve světě. Pax Americana, tedy konstatuje, že USA se staly jasným vítězem ve studené válce a že nutným důsledkem jejich úspěchu je hegemoniální postavení v současném světě.

³⁴TAYLOR, FRANCIS. *Taiwanese Identity in the 21st Century: Domestic, Regional and Global Perspectives* . New York: Routledge, 2011. 291 p.

7. Snaha o reformu písma prezidenta Ma Yingjiua

馬英九

Na Taiwanu se pro psaný text i pro tištěný používají tradiční znaky. Tedy ty, které jsou svojí strukturou téměř prvopočáteční v pojetí chápání vzniku čínského písma. Datum jejich vzniku se udává přibližně 5000 let př. n. l. Svým stářím nesou celou hloubku čínské kultury. Dle významu jednotlivých atributů v jednotlivém znaku lze ještě nyní dohledat logickou souvztažnost k realitě. V ČLR se od padesátých let používají zjednodušené znaky. Toto zjednodušení mělo za cíl zvýšit gramotnost čínské populace. Existuje mnoho odpůrců zjednodušení, kteří oprávněně kritizují fakt, že znaky občas ztrácejí logickou podstatu, kterou tradiční znaky obsahují.³⁵

Prezident v prohlášení z roku 2009 navrhl značné změny v používání písma, které by se v případě jejich uskutečnění dotkly jak Taiwanců, tak lidí na pevnině. V první řadě si myslí, že je nezbytné, aby se lidé na pevnině začali učit číst v tradičních znacích. Považuje za zásadní prioritu pro uchování čínské kultury, jejichž význačným nositelem jsou také tradiční znaky, aby se lidé na pevnině, jejichž počet přesahuje miliardu obyvatel, sami stali nositeli čínské kultury. Vzhledem k tomu, že dnes se tradiční znaky používají pouze na Taiwanu, Honggongu, dohromady počet uživatelů čínských tradičních znaků je menší než čtyřicet miliónů.

Ma Yingjiu 馬英九 prohlašuje, že cítí obrovskou odpovědnost za zachování čínské kultury. Navíc si myslí, že pokud by se podařilo povzbudit lidi z ČLR, aby se naučili číst v tradičních znacích, prohloubilo by to jejich znalosti čínské kultury a zároveň by to mohlo posílit porozumění mezi Taiwanem a ČLR. Navíc by to bylo prospěšné vzhledem k současným ekonomickým aktivitám a pomohlo by to prorazit písemnou bariéru. Na druhou stranu, prezident navrhuje používání zjednodušených znaků

³⁵ROBERTSON, Matthew. Čínské znakové písmo - jak praví legenda. In: *Velká Epocha* 4 .4. 2011

pro psaný text i pro taiwanské obyvatelstvo jako vzájemnou dohodu usnadnění veškeré písemné komunikace.³⁶

8. Budoucnost Taiwanu na mezinárodním poli

Politická interpretace Konsensu 1992 九二共識 prezidentem Ma Yingjiuem 馬英九 umožnila zahájit spolupráci mezi ČLR a ROC. Tato mezivládní dohoda umožnila prezidentovi uzavřít veškeré dohody o ekonomické spolupráci mezi oběma stranami taiwanské úžiny, které do té doby nebyly prakticky možné. Miliony čínských turistů navštívilo Taiwan, což napomohlo zlepšení hospodářských poměrů na Taiwanu a také došlo k liberalizaci obchodních jednání mezi oběma stranami. Pekingská vláda si Konsensu 1992 九二共識 náležitě cení, protože sama ho interpretuje jako „jedna země – dva systémy“.

Představitelé ČLR chtějí v započatém dialogu pokračovat. Otázkou prozatím zůstává, jakým směrem se bude současná spolupráce mezi oběma stranami ubírat poté, co Ma Yingjiuovi 馬英九 skončí funkční období prezidenta v roce 2016. Jeho strana doufá, že i pro případ vítězství kandidáta DPP se politická shoda, již bylo dosaženo, udrží. Již nyní strana DPP proklamuje názor, že v případě volebního vítězství by se snažila udržet alternativní variantu pro obě strany obyvatelstva Taiwanu.

Chtěla by dodržet smír s nepřáteli ČLR a současně akceptovat požadavky Pekingu tak, aby došlo k další vzájemné spolupráci na obou stranách na přátelské úrovni při zachování neutrality Taiwanu a zároveň tím posílit pozici Taiwanu na mezinárodním poli jako nezávislého přátelského státu, který se nebrání komunikaci a spolupráci s jakýmkoliv jiným státem, pokud přímo neohrožuje jeho národní integritu.³⁷

³⁶ MAA, Yingjiu. President's essays. The Cultural Significance of Writing in Simplified Chinese Characters While Maintaining a Reading Knowledge of Orthodox Forms in Mainland China. In: *Office of the President Republic of China (Taiwan)* [online] 2009/06/23 dostupné na <http://english.president.gov.tw/Default.aspx?tabid=1136&itemid=20800&rmid=3049>

³⁷ JENNINGS, Ralph. Future of Tense China- Taiwan relations rests on two words. In: *Forbes Asia*. 2016-2-12. 2. 2016

II. Metodologie

1. Stanovené hypotézy výzkumu

Výsledky výzkumu uskutečněného v České republice v roce 2013 s sebou přinesly další otázky o vztahu mezi ROC a ČLR. Negativní stanovisko mladých taiwanských studentů vůči ČLR z důvodu politického režimu ponechal otevřenou otázku, jaký pohled na ČLR a národní identitu zastávají jiné sociální a věkové vrstvy obyvatelstva Taiwanu.³⁸

Pro cíl práce bylo stanoveno ověřit následující skutečnosti:

1.1 První hypotéza

Postoj všech sociálních vrstev obyvatel Taiwanu k ČLR je negativní vzhledem k stávajícímu politickému režimu, dominantní je příklon k taiwanské národní identitě jako snaha vymezit se vůči zemi, která nedodržuje lidská práva.

1.2 Druhá hypotéza

Nástup prezidenta Ma Jingjiua 馬英九 k moci a jeho strategické ekonomické diplomatické počiny pomalu mění tvář ČLR v očích obyvatel ostrova, ta přestává být viděna jako nepřítel, ale jako partner ekonomické spolupráce.

2. Volba metodologie

Vzhledem k tomu, že práce strukturálně navazuje na bakalářskou práci, ve které byla vydedukována metoda kvalitativního výzkumu jako nejvhodnější prostředek pro objasnění vyslovených hypotéz, tak se zachování této metody jevílo také jako nejpríznivější prostředek při výzkumu vzhledem k cílům, které si autorka práce stanovila.

Výzkum mohl být zahájen přímo v hlavním místě dění a to v přímo v ROC, především v hlavním městě Taibei. Možnost strávit šest měsíců na Taiwanu poskytl

³⁸ZEMANCOVÁ, Zuzana. *Pevninská Čína viděna očima taiwanských studentů lékařství v České republice*. Bakalářská práce. Olomouc 2008

dostatečný prostor a čas ke komunikaci s místním obyvatelstvem, pozorování reakcí při zavedení konverzace na aktuální politickou situaci mezi ROC a ČLR a snahu pomocí analýzy získaných dat dospět k odpovědím.

3. Možnosti kvalitativního výzkumu

Podle aktuální definice metody kvalitativního výzkumu neexistuje jediný obecně uznávaný způsob, jak přesně provádět kvalitativní výzkum.

*„Kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní, holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách“.*³⁹

Kvalitativní výzkumník vybírá na začátku výzkumu téma a určí základní výzkumné otázky. Ty může modifikovat v průběhu výzkumu, během sběru a analýzy dat. Vyhledává a analyzuje jakékoliv informace, které přispívají k osvětlení výzkumných otázek, a pracuje přímo v terénu. Sběr dat a jejich analýza probíhají v delším časovém intervalu. Kontakt se skupinou jedinců probíhá v každodenních situacích.⁴⁰

3.1 Metody získávání dat

Mezi základní metody kvalitativního sběru dat patří:

Pozorování: výhodou této volby je, že výzkumník má zkušenosti z první ruky, to je užitečné při explodování témat, které není vhodné zmiňovat v rozhovoru.

Interview: může mít několik podob, např. narativní interview, neformální rozhovor či interview s návodem. Mezi jeho výhody patří to, že lze zaznamenat i to, co nelze pozorovat a dovoluje kontrolu situace sběru dat.

³⁹HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2008. s. 101-107

⁴⁰HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2008. s. 101-107

Kvalitativní dotazování: Hlavní skupinu metod sběru dat v empirickém výzkumu tvoří naslouchání, kladení otázek. Dotazování obecně zahrnuje různé typy rozhovorů, dotazníků a testů.⁴¹

3.2 Účastníci výzkumu

Všichni účastníci přímého výzkumu byly osoby převážně žijící v hlavním městě Taiwanu, u nichž došlo buď ke spontánní reakci při zmínce, reportáži, promluvě na aktuální politickou situaci Taiwanu ve vztahu k ČLR, anebo osoby, které jsem sama oslovila s prosbou o vyplnění dotazníku či krátkého rozhovoru. Osoby, které autorka takto oslovila, byly následně selektovány tak, aby strukturálně zapadaly do výzkumu tím, že budou splňovat kritéria rozličnosti věku, vzdělání a aktuální pracovní pozice.

4. Konkrétně využitě metody při výzkumu

4.1 Přímé pozorování účastníků výzkumu v „terénu“

V době trvání výzkumu byla autorka svědkem několika demonstrací probíhajících na velkých náměstích, ve kterých davy lidí negativně reagovaly na aktuální mediální výroky prezidenta Ma Yingjiua 馬英九 ve spojitosti s investicemi na pevninu. Demonstrační aktivity organizovaly především skupiny studentů, ale zapojilo se i mnoho pracujících obyvatel. Aktivity trvaly v různých obdobích od 18. března 2014 do 10. dubna 2014. Tyto aktivity byly následně pojmenovány v médiích jako Slunečnicové hnutí 太陽花學運. Na událost reagovali nejen domácí činitelé, ale ohlasy se objevily i v zahraničních médiích. Na domácím poli reagovali především intelektuálové z řad pracovníků vysokých škol, kteří vydali prohlášení o varování proti národní bezpečnosti a o rizicích plynoucích s obchodními smlouvami s ČLR. Řada mezinárodních reakcí Slunečnicové hnutí 太陽花學運 podporovalo. USA se přímo k demonstracím vyjádřily následovně:

⁴¹HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2008. s. 161-170

„Naše myšlenky jsou spjaty s taiwanskými studenty a dalšími protestujícími, vyjadřující nesouhlas s navrhovanou smlouvou s Čínou. Svět sleduje tyto odvážné studenty. Je to vzkaz prezidentu Maovi, že pokud se snaží způsobit předzvěst problému Taiwanu podepsáním obchodní smlouvy, lidé budou protestovat“.⁴²

4.2 Verbální i nonverbální reakce a gesta při zmínění tématu

Při snaze navázat konverzaci na aktuální politické téma ve vztahu k ČLR, se autorka setkala s třemi typy reakcí na danou problematiku. Ty zřejmě korespondovaly s charakterem osobnosti a jejím postavením ve společnosti. U všech níže uvedených skupin, byť i s jakoukoliv ochotou pomoci bylo patrné, že toto téma je ve společnosti velmi křehké a je třeba se ptát s obezřetností, s maximální snahou o porozumění a slušností v případě jakéhokoliv názoru.

4.2.1 Strach z uveřejnění vlastního názoru

Osoby méně společensky postavené jako např. zaměstnanci obchodních řetězců či jinak submisivní lidé vykazovali známky strachu jakkoliv zveřejňovat své názory na aktuální politickou situaci ve vztahu mezi ČLR a Taiwanem. S tím vysvětlením, že by jejich soukromý názor, který by se nemusel shodovat s vedením podniku, mohl ohrozit jejich stávající pracovní pozici.

4.2.2 Nadšení pro roznícení politické debaty

Další skupinu tvořili lidé, kteří přímo s nadšením chtěli uveřejnit svůj názor na politickou problematiku Taiwanu a se zápalením byli schopni líčit své preference. Zde byl vidět zápal pro věc i skutečnost, že tento boj bude dále zkoumán v Evropě a že vůbec se země mimo asijský kontinent zajímá o dění mezi ČLR a Taiwanem. Tento druh lidí zprostředkoval další kontakty k rozebrání situace a snahy pomoci autorce ve výzkumu. Tato skupina respondentů byla nejpočetnější.

⁴²SUI, Cindy. What unprecedented protest means for Taiwan. In: *BBC News Taipei* [online] 26 March 2014

4.2.3 Nezájem a neinformovanost o politické debatě na Taiwanu

Do poslední zkoumané skupiny respondentů spadali lidé, kteří si nebyli sami jisti ve svých názorech a o aktuální politiku Taiwanu se příliš nezajímali. Tito lidé nemohli žádným způsobem přispět autorce k výzkumu, neboť neměli o aktuálních politických tendencích mezi ČLR a Taiwanem žádnou představu. Tato skupina tedy nevytvořila součást dotazníkového šetření.

4.3 Neformální rozhovory

Neformální rozhovory s taiwanskými obyvateli přispěly k rozpoznání celkové atmosféry, která panuje na Taiwanu v rámci tohoto politického problému. Mnoho z nich mluvilo především o zklamání, které lidem přinesly předvolební sliby prezidenta Ma Yingjiua, a realita po jeho zvolení, která byla zcela jiná. Neformální rozhovory mi pomohly vytvořit osu, podle které autorka vytvořila stěžejní otázky dotazníku.

4.4 Dotazník s možnostmi otevřených odpovědí

Dotazník s možnostmi otevřených odpovědí tvořil stěžejní část výzkumu. Otázky dotazníku byly strukturovány na základě neformálních rozhovorů a na základě čtyř aktuální politické situace, která se odráží ve vnitřním pocitu Taiwanců vnímat svoji národní identitu a míru, jak je tato myšlenka vryta v podvědomí obyvatelstva. Cílem bylo odkrýt odpovědi na zvolené hypotézy, otázky však byly voleny tak, aby tento záměr nebyl jednoznačně odkryt.

4.5 Problémy při výzkumu

4.5.1 Anglické znění dotazníku

Při práci s dotazníky narazila autorka hned zpočátku na problém. Téměř všichni Taiwanci v Taibei mluví komunikativní angličtinou. Proto se nejevilo jako problém, uvést zadání dotazníku v angličtině. Zjednodušilo by to následující práci, neboť rukopis není vždy dobře čitelný. Při realizaci této úvahy však autorka narazila již po pár dnech na problém. Ochota vyplňovat dotazníky v angličtině nebyla příliš velká. Při změně zadání a přehodnocení systému zadání dotazníku z angličtiny do tradiční čínštiny, se situace zcela změnila. Možnost číst dotazník v čínštině a vyjádřit se k tématu vlastním jazykem přineslo značné výhody. Ochota spolupráce byla několikanásobně větší a značně

nabrala na intenzitě. Celkem se podařilo shromáždit dvacet dva rukopisů o rozsahu jedné až pěti stran. Dotazníky nebyly vždy zcela vyplněny, některé problémy nebyly zodpovězeny. Někteří respondenti některé kolonky buď vůbec nevyplnili, nebo napsali, že neví, co k tématu dodat či se k němu nechtějí vyjadřovat.

4.5.2 Upřednostnění spontánního vyjádření psanou formou před sledem stanovených otázek

Některým lidem nevyhovoval systém dotazníku s předem danou posloupností otázek. Navíc se projevilo, že chtěli k tématu podotknout více, než bylo v předem daných otázkách autorkou zadáno. Tito lidé upřednostnili sepsání svého stanoviska formou papírového či elektronického dopisu. Většinou se v tomto případě vyjádřili, že toto politické stanovisko nezastávají jen oni, ale i celá jejich rodina. Tyto případy však nebyly příliš časté.

4.6 Přesné znění dotazníku anglicky

Taiwanese identity – questionnaire

Age:

Education:

Current profession:

1. What is your perception of your national identity? Do you consider yourself as the Taiwanese or as the Chinese? Please explain more in detail. Which differences do you see between chinese nationality and taiwanese nationality
2. Do you think that Taiwan people should learn chinese literature, history, culture and should held same festivals like people of PRC?
3. What do you think about the movement of Taiwanese independence? Do you agree with the goal of this movement, which is for exemple creation of Republic of Taiwan, rejection of the policy of „one China “, some changes in the names of corporation for exemple: Chunghwa Post Co. (中華郵政) was renamed Taiwan Post Co (臺灣郵政) until the Kuomintang victories of 2008 votes. If this movement become more spread are you afraid of war attack from mainland? Please explain more in details.
4. In September 2008, new president Ma Yingjiu defined the relationship between mainland and Taiwan as a „special“, but not as a relation between two states but as between the two areas of one state. What do you think? Do you agree with this statement?
5. What do you think about the, „status quo“ (current situation), which is in the relations between the mainland China and Taiwan?
6. What do you think about goals the president Ma Yingjiu to improve relations with mainland China which began by starting direct charter flights, allowing mainland Chinese tourists to visit Taiwan and lifting the ROC's legislative restrictions on the financial sector to invest in mainland China.

7. President Ma Jingjiu said his support for the acceptance of simplified chinese for written text and the continued use of traditional chinese for printed text. What do you think? Do you think that traditional chinese characters should be simplified?
8. What do you think about the politically problematic situation of Tibet? Do you think it is the same situation like relation between Taiwan and PRC?
9. What is your attitude towards the United States of America? What role did the States play in the past and the present of Taiwan?
10. According to you what is the main difference between Taiwan and PRC?
11. What do you think about the respect of human rights on the mainland China and about government of Communist party? Do you think that the process of democratization on the mainland is possible?
12. What do you think about the future of Taiwan? And about Taiwan's international situation?

4.7 Přesné znění dotazníku čínsky

年齡：

目前職業：

教育程度：

1. 請問你/妳對於自己的國家身分認同是什麼？ 你/妳認為自己是中國人、臺灣人還是臺灣原住民族？ 為什麼？ 請詳細敘述
2. 你/妳覺得臺灣人應該學習中國文化、中國文學、中國歷史以及慶祝中國節慶嗎？
3. 你/妳對於「臺灣獨立運動」有什麼想法？ 你/妳認同這個運動的目的嗎？ 例如拒絕一個中國政策，在臺灣建立臺灣共和國。假設「臺灣獨立運動」規模擴大，你/妳會害怕來自中華人民共和國的武力攻擊嗎？ 請詳細說明
4. 2008 年九月，新上任的馬英九總統定義了臺灣與中國之間的特殊友好關係，這個關係並非國與國之間的關係，而是一國兩區的概念，對於馬英九總統做法你/妳有什麼想法
5. 你/妳認為目前臺灣與中國之間的關係什麼？
6. 馬英九總統促進兩岸之間的交流，例如：開放直達班機、允許中國遊客來台旅遊，也放寬法律限制使中國人來臺灣做研究調查，關於這些政策你/妳有什麼想法？
7. 在使用繁體字的臺灣此時也慢慢使用了簡體字，對於這種情況你/妳有什麼想法？ 你/妳你覺得繁體字應該被簡體化嗎？
8. 關於西藏當地政權問題的目前情況你/妳有什麼想法？ 你/妳覺得這樣情況跟臺灣與中國之間的問題一樣嗎？
9. 你/妳對於美國的看法是什麼？ 美國在過去與現在的臺灣扮演了怎樣子的角色？
10. 對於你/妳來說臺灣與中國最主要的不同點是什麼？

11. 你/妳覺得中華人民共和國政府尊重人權嗎？你/妳對於共產黨有什麼想法？
你/妳覺得中國有可能會朝著民主化的方向進行嗎？

12. 對於未來的臺灣及臺灣在國際上的定位，你/妳有什麼想法？

4.8 Přesné znění dotazníku česky

Taiwanská identita – dotazník

Věk:

Vzdělání:

Současné zaměstnání:

1. Jak vnímáte svoji národní identitu? Považujete se za Taiwance nebo Číňana? Vysvětlete prosím detailně. Jaké rozdíly vnímáte mezi čínským nacionalismem a taiwanským nacionalismem?
2. Domníváte se, že by se Taiwanci měli učit čínskou literaturu, historii, kulturu a měli by udržovat stejné svátky jako lidé v ČLR?
3. Co si myslíte o Hnutí za nezávislost Taiwanu? Souhlasíte s cílem hnutí, kterým je např. vytvoření Taiwanské republiky, odmítnutí politiky „jedné Číny“, vytvoření změn v názvech korporací jako např: Chunghwa Post Co. (中華郵政) byla přejmenována na Taiwan Post Co. (臺灣郵政) až do volebního vítězství KMT v roce 2008? Kdyby vlivem hnutí došlo k dalším změnám, obáváte se vojenského útoku z pevniny? Vysvětlete prosím detailně.
4. V září roku 2008 nový prezident Ma Yingjiu definoval vztah mezi pevninou a Taiwanem jako „speciální“, ale ne jako vztah mezi dvěma státy, ale jako vztah mezi dvěma oblastmi jednoho státu. Co si o tom myslíte? Souhlasíte s tímto stanoviskem?
5. Co si myslíte o „status quo“ (současné situaci), která panuje ve vztazích mezi pevninou a Taiwanem?
6. Co si myslíte o cílech prezidenta Ma Yin Jiua zlepšit vztahy s ČLR, které započaly vytvořením přímých charterových letů umožňujících turistům z ČLR navštívit Taiwan a podporou finančních investic na pevninu?
7. Prezident Ma Jingjiu vyjádřil svoji podporu pro akceptaci zjednodušených znaků pro ručně psaný text a zachování tradičních znaků pro strojový text. Co si o tom myslíte?

8. Co si myslíte o politicky problematické situaci Tibetu? Myslíte si, že se jedná o stejnou situaci jako v případě vztahu mezi Taiwanem a ČLR?
9. Jaký je Váš postoj k USA? Jakou roli hrály v minulosti a jakou pozici zastávají dnes v rámci Taiwanu?
10. Jaký je podle Vás hlavní rozdíl mezi Taiwanem a ČLR?
11. Co si myslíte o respektování lidských práv v ČLR a o vládě Komunistické strany? Myslíte si, že je na pevnině možný proces demokratizace?
12. Co si myslíte o budoucnosti Taiwanu a jeho mezinárodní pozici?

III. Praktická část

Charakteristika respondentů

	věk respondenta	vzdělání	Současná pracovní pozice
respondent č. 1	26 let	středoškolské vzdělání	číšník
respondent č. 2	35 let	středoškolské vzdělání	pracovník služeb
respondent č. 3	57 let	bakalářský stupeň vzdělání	pracovník telefonista
respondent č. 4	20 let	základní vzdělání	péče o děti
respondent č. 5	44 let	magisterský stupeň vzdělání	právník
respondent č. 6	73 let	bakalářský stupeň vzdělání	v důchodu
respondent č. 7	19 let	základní vzdělání	zedník
respondent č. 8	35 let	magisterský stupeň vzdělání	lékař
respondent č. 9	44 let	magisterský stupeň vzdělání	pracovník vládní kanceláře
respondent č. 10	52 let	magisterský stupeň vzdělání	vedoucí banky
respondent č. 11	17 let	středoškolské vzdělání	dělník
respondent č. 12	63 let	magisterský stupeň vzdělání	lékárník
respondent č. 13	37 let	magisterský stupeň vzdělání	pracovník v pojišťovně
respondent č. 14	34 let	bakalářský stupeň vzdělání	řidič
respondent č. 15	28 let	středoškolské vzdělání	módní návrhář
respondent č. 16	43 let	středoškolské vzdělání	duchovní
respondent č. 17	31 let	středoškolské vzdělání	obchodník
respondent č. 18	30 let	bakalářský stupeň vzdělání	policejní příslušník
respondent č. 19	25 let	bakalářský stupeň vzdělání	pracovník finančního úřadu
respondent č. 20	34 let	bakalářský stupeň vzdělání	majitel obchodu
respondent č. 21	55 let	magisterský stupeň vzdělání	učitel
respondent č. 22	30 let	doktorský stupeň vzdělání	učitelka

1. Respondent č. 1

Respondent č. 1, dvacetišestiletý číšník, jehož nejvyšší dosažené vzdělání byla dokončená střední škola, se jednoznačně považuje za Taiwance. Hlavní rozdíl vidí jednak v charakteru lidí, jednak ve stávajícím politickém režimu ČLR. *„Myšlení lidu ČLR je kontrolováno vládou, školy jsou ovlivněny vládou tak, aby lidé věřili chybným ideám a příliš nepřemýšleli.....to u nás na Taiwanu je to jiné“.*

Domnívá se, že čínské svátky by se měly dodržovat i na Taiwanu, explicitně nevysvětluje proč. Je zastáncem Hnutí za Taiwanskou nezávislost, útoku ČLR na Taiwan se neobává, cítí podporu a pomoc od USA. Připouští, že by mohla v případě rozvinutějšího prohlubování myšlenek nezávislosti na ČLR, odvrátit svoji pozornost od USA a rychle a okamžitě na Taiwan zaútočit. *„Pokud budou chtít Číňané na nás zaútočit, nic jim v tom přesto nezabrání....“*

O současných aktivitách prezidenta Ma Yingjiua ve spolupráci s ČLR se vyjadřuje nepřesvědčivě. *„Taiwan nyní projednává s Čínou nějaké záležitosti, ale je to pouhá ztráta času, stejně tak jako v aktivitách mezi Hongkongem a Čínou....“* Nicméně v následující otázce prohlašuje, že snahy současného prezidenta zlepšit vztahy s pevninou, které započaly zahájením přímých charterových letů, považuje za zcela v pořádku. Z toho vyvozuje, že svým stanoviskem si není zcela jist a do situace není komplexně zapojen, ekonomickou spolupráci si nespojuje se sblížením s ČLR na přátelské úrovni, ale pouze jako snahu o zlepšení hospodářské situace na Taiwanu. Respondent není pro používání zjednodušených znaků, nezdají se mu hezké.

O problematice Tibetu toho moc neví, ale myslí si že: *„... Když čínská vláda je schopna udělat něco v Tibetu, bude toho schopna i na Taiwanu.“* Respondentovy reakce přináší víceméně obavy z ČLR a vědomí, že Taiwan by se nemohl ubránit. Stejně tak se jeho stanovisko vymezuje vůči USA, rozhodně v nich nevidí zemi, která by jim v současné době pomohla. *„USA záleží pouze na tom, aby mohly z někoho něco vytěžit...o nás se již dávno vůbec nestarají. Mám strach, že USA již ztratily svoji tvář...“.* Za hlavní rozdíl mezi Taiwanem a ČLR považuje politický režim. O vládě KS v ČLR se vyjadřuje vulgárně, nepovažuje za možné, aby tam někdy proběhl proces demokratizace. Budoucnost Taiwanu nevidí

pozitivně, především je toho názoru, že politici jsou málo angažovaní do skutečné pomoci lidem a jejich hlavní motivací je zastávat vysokou pozici ve společnosti a z toho těžit velké finanční částky.

2. Respondent č. 2

Třicetipětiletý pracovník v oblasti služeb říká: *„Narodil jsem se na Taiwanu a vyrůstal jsem zde, proto věřím, že moje národní identita je taiwanská. Dále se k tomu nechci více vyjadřovat, protože jsem Taiwanec. Pokud by někdo chtěl dávat dohromady Číňany a Taiwance, nesmí zapomenout, že my na Taiwanu máme ještě domorodce. Nakonec, stejně si myslím, že my všichni Taiwanci, Číňani a domorodci jsme jedna velká rodina“.*

I přes pocit, že jeho národní identita je taiwanská, nakonec uznává jisté mateřské vazby k ČLR. Na otázku, zda by se na Taiwanu měli učit čínskou kulturu a dodržovat jejich zvyky a tradice říká, že vzhledem k blízkosti k ČLR a úzkým vazbám není možné se tomu vyhnout, i kdyby Taiwanci chtěli. Nakonec se tradice stejně neustále předávají.

O Hnutí za Taiwanskou nezávislost se vyjadřuje následovně: *„O tomto hnutí si nemyslím nic, vím ale to, že za současných podmínek je nejdůležitější zachovat mír. Obávám se, že kdybychom se v tomto hnutí více angažovali, tak na nás Čína zaútočí, lidé budou umírat, nechci to vidět.“* Respondent v této otázce také potvrdil souhlas se současným „status quo“, v kterém si prozatím v rámci zachování bezpečnosti nepřeje nic měnit.

Prohlášení prezidenta Ma Yingjiua, že vztahy mezi ČLR a ROC považuje za vztah mezi dvěma oblastmi téhož státu, pokládá za správné a souhlasí s ním. *„Touto cestou ustanovit mír je v pořádku, i když další osoba v roli prezidenta může jednat jinak, myslím si, že takhle je to správné...“* Stejně tak považuje za správné kroky prezidenta zlepšit vztahy s ČLR charterovými lety, stabilizuje to současné vztahy na přátelské úrovni a také to pomůže taiwanské ekonomice.

V otázce simplifikace tradičních znaků pro psaný text uvádí, že by to bylo jistě lehčí, ale že taiwanský lid by se měl nutit spíše učit se nadále psát tradiční znaky, přeci jen to vyjadřuje starověkou kulturu, kterou není třeba zapomenout.

O situaci mezi Tibetem a ČLR se respondent nezajímá a moc toho neví, nakonec připouští, že situace může být podobná jako vztah mezi ČLR a ROC, ale v žádném případě ne stejná. USA jsou pro něho symbolem svobody a demokracie, jakou nyní hrají roli v rámci politiky Taiwanu, neví.

Za hlavní rozdíl mezi ČLR a ROC vidí ve stupni vzdělání a znalostí lidu, který je na Taiwanu na mnohem vyšší úrovni, a téměř neexistenci rozdílů mezi chudým venkovem a bohatými městy tak, jak je tomu v ČLR.

V současné době nepovažuje ČLR za zemi, kde jsou respektována lidská práva, je zde autoritářský režim jedné strany, nicméně pozitivně píše, že „... *ale čas plyne, situace a lidi se mění a je možné, že v budoucnosti bude všechno úplně jinak...*“. Pro budoucnost Taiwanu a jeho mezinárodním postavení považuje nejdůležitější zachování míru a vzájemný respekt mezi ČLR a ROC.

3. Respondent č. 3

Pracovník telefonní společnosti s vysokoškolským vzděláním se považuje za Taiwanec, protože se tam narodil a vyrůstal. Souhlasí s tím, aby se Taiwanec učili čínskou historii, literaturu a dodržovali stejné tradice jako lidé v ČLR. Naprosto souhlasí s Hnutím za taiwanskou nezávislost a odmítá politiku „jedné Číny“. S tím, že by je ČLR mohla napadnout, si nedělá žádné obavy.

Počiny prezidenta ho příliš nezajímají, tvrdí, že: „*Není mi myšlení našeho prezidenta úplně jasné, a je mi to jedno. Já jsem Taiwanec a my jsme nezávislý stát, co si dělá prezident je jeho věc*“. I když posléze uvádí, že kroky Ma YingJiua zlepšit vztahy s pevninou a navázat ekonomickou spolupráci považuje za správné. Považuje za výhody, že Taiwanec mohou cestovat do Číny, připouští ovšem riziko dostatečné bezpečnosti pro svoji vlast v opačné situaci.

Současné vztahy mezi ROC a ČLR považuje za zvláštní. Myslí si, že záležitost týkající se písma není třeba vůbec řešit, pokud se mezi sebou Taiwanci a Číňani domluví jakýmkoliv způsobem, není třeba na tom nic měnit.

Politickou situaci mezi ČLR a Taiwanem nepovažuje za stejnou ani podobnou. Současnou i minulou úlohu USA ve vztahu k Taiwanu považuje pouze za manipulativní, snahou USA bylo vždy pouze získat významnou pozici na zajímavě strategickém místě, nikdy se nejednalo o skutečnou nezištnou pomoc. Věří v reálnou možnost, že dříve či později dojde na pevnině k uskutečnění procesu demokratizace. A co si myslí o budoucnosti Taiwanu a jeho mezinárodním postavení? „...*Vše bude záviset na naší ekonomické síle. Pokud budeme dostatečně progresivní, budeme i ve světě zastávat významné místo, Pokud však naše hospodářská síla bude upadat, budeme ztraceni....*“

4. Respondent č. 4

Mladá pečovatelka o děti píše, že protože se na Taiwanu narodila, tak je Taiwanka. Souhlasí zároveň také s tím, že Taiwan a Čína mají společné kořeny a proto by se měli Taiwanci učit o čínských tradicích, kultuře a historie, stejně tak jako slavit stejné svátky. Je zcela proti názoru politiky „jedné Číny“, Hnutí za taiwanskou nezávislost již považuje za překonané z toho důvodu, že „*Taiwan je již dávno nezávislou zemí, útoku z pevniny se nebojím.*“

Na otázku, že Ma Jingjiu definoval vztahy mezi ROC a ČLR jako dvě oblasti jednoho státu vůbec neví, jak má odpovědět. Současné „status quo“ mezi ROC a ČLR považuje za vztah mezi státem a státem. To, že Ma Jingjiu ustanovil charterové lety, aby turisté z pevniny mohli zavítat na Taiwan, považuje za správnou věc přivítat je jako krátkodobé návštěvníky, Ale jen do určité míry. Ale nesouhlasí s tím, aby Číňané na Taiwanu studovali. Veškerá zábava a rozptýlení tvoří z Taiwanu ráj pro studenty z pevniny.

S prezidentovou podporou psaní zjednodušených znaků nesouhlasí. *„Není nezbytné učit se zjednodušené znaky, nejsou hezké a navíc jim nerozumím.“*

Politickou situaci Tibetu ve vztahu k ČLR nepovažuje za stejnou jako situaci mezi ČLR a ROC, blíže se k tomu nevyjadřuje. USA považuje za zemi, která čerpá pouze výhody, ze kterých by v budoucnu mohla profitovat, pokud by Taiwanu poskytla jistotu v rámci bezpečnosti.

Za hlavní rozdíl mezi Taiwanem a ČLR považuje reálný fakt, že Taiwan je demokratickou zemí, naproti tomu ČLR je země, kde se v žádném případě nedodrží lidská práva a navíc považuje za nemyslitelné, že by se vláda ČLR někdy dobrovolně podvolila k tomu, aby se autoritářský režim jedné strany transformoval do podoby plurality více politických stran a tím tak vytvořil základ demokratického fungování v zemi. O budoucím mezinárodním postavení Taiwanu a jeho situaci ve světě respondentka nemá žádnou představu, není si jista vůbec ničím.

5. Respondent č. 5

Právnické středního věku se považuje za Číňana, i když ne typického Číňana z pevniny. Svoji národní identitou se však zřetelně považuje za Číňana. Taiwanci by se měli učit a především se naučit chápat čínskou kulturu, tradice a zvyky. Říká, že: *„... I když naši potomci budou vyznávat jinou kulturu než čínskou, je důležité, abychom vše znali a předali jim naše vědomosti, má to svůj specifický význam, hlavně pro porozumění toho, kde jsou naše kořeny“.*

K Hnutí za taiwanskou nezávislost se příliš nevyjadřuje, říká, že on sám nemá žádné politické preference. *„Dobrá politika je ta, která přináší dobro lidu a není vůbec důležité, kdo ji zrovna provádí.“* Vyjádření Ma Yingjiua, že vztah mezi ČLR a ROC nepovažuje za vztah mezi dvěma státy, ale mezi dvěma oblastmi jednoho státu považuje respondent za správné. *„Mělo to tak být řečeno již dávno, ne až v září roku 2008“.* Ve stejném duchu v příklonu k ČLR považuje vztah mezi ROC a ČLR za velmi blízký. *„Již z dávné historie je evidentní, že máme stejné kořeny a to musíme mít stále na paměti.“* Politiku prezidenta v příklonu k ČLR považuje za absolutně správnou. *„Politika Ma Yingjiua je velmi dobrá, zvláště pro lidi.“*

Po ekonomické stránce má Taiwan příležitost si zlepšit hospodářskou pozici, navíc usměrnit vztah s ČLR na přátelské vlně je taky velmi dobrá věc“.

Stejně tak podporuje Ma Jingjiua v reformě simplifikaci znaků, dává mu plnou důvěru, pokud je prezident přesvědčen, že pro lid by to bylo snazší a lepší, mělo by to tak být, uznává však, že tradiční znaky jsou krásné a byla by škoda se jich vzdát. O situaci v Tibetu otevřeně přiznává, že v ní nemá vůbec jasno.

Z USA vyjadřuje jisté obavy, přeje si, aby se v tomto případě Taiwan a Čína semkly a měly mezinárodní situaci společně pod kontrolou. V další otázce, jaký je hlavní rozdíl mezi Taiwanem a ČLR se opět projevuje respondentovo nadšení pro alianci s ROC s ČLR. *„Taiwan a Čína jsou nyní na cestě, ve které se projevuje stále menší a menší rozdíly mezi oběma zeměmi.“*

Stejně tak KS Číny se nejeví jako problém a i zde vidí cestu demokratizace. *„Dobrá komunistická strana nepředstavuje žádný problém, v budoucnu Čína jistě půjde směrem k demokracii.“* Dobrou budoucnost Taiwanu vidí především s kooperací s ČLR. *„Taiwan je na příliš malém prostoru a tím jsou jeho kapacity značně limitovány, výhody by nám zajistila partnerská spolupráce s ČLR na domácím i mezinárodním poli.“*

6. Respondent č. 6

Důchodce v pokročilém věku s bakalářským stupněm vzdělání píše poeticky: *„Protože piji taiwanskou vodu a jím taiwanskou rýži, určitě jsem Taiwanec.“* Píše, že je vědec a jeho hlavním zájmem výzkumu bylo vždy srovnávání východní a západní kultury a náboženství. Čínskou kulturu, historii a literaturu považuje za součást taiwanské kultury, zcela jistě by měla být předávána následujícím generacím. Dodržování čínských národních svátků a tradic rovněž považuje za přínosné.

Hnutí za taiwanskou nezávislost považuje již za překonané z toho důvodu, že: *„...Předpokládám, že Taiwan je již nezávislá země, nejsme součástí Číny. I proto, že jsme v minulosti patřili Japonsku, naše kultura je jiná. I když prozatím oficiálně pozice Taiwanu není potvrzena, Čína a Taiwan jsou dvě rozdílné země.“*

O prezidentovi se nevyjadřuje pozitivně. „*Ma Yingjiu je pouhá loutka pekingské vlády, udělá vše, co mu řeknou, protože je silně nakloněn Číně.*“ Současné status quo mezi Taiwanem a Čínou zřetelně považuje za vztah mezi státem a státem. Stejně tak vyjadřuje svůj nesouhlas s uvolněním politiky vůči ČLR. „*Jsem proti tomu, aby lidé z Číny jezdili na Taiwan, je to velice nebezpečné. Je to už jen krůček k jejich následné imigraci na Taiwan a pokud jim navíc prezident udělí volební právo, je po Taiwanu.*“

Se simplifikací zjednodušených znaků pro rukopis nesouhlasí. Jednak uvádí, že nejsou hezké a pokud by k tomuto případnému kroku prezidenta došlo, znamenalo by to ztrátu kulturního prvku taiwanské kultury. Situaci Tibetu považuje za paralelní k situaci Taiwanu. „*Tibet je jako Taiwan, měl by být nezávislý, v budoucnu i Xinjiang by se měl oddělit od Číny a stát se samostatnou zemí.*“

USA respektuje a myslí si, že Taiwan již od konce druhé světové války podporují. Za hlavní rozdíl mezi Taiwanem a Čínou považuje vládu KS na pevnině. „*Nemám rád komunistickou stranu, nikdo na celém světě ji nemá rád. Stejně tak nemám rád Kuomintang. Komunistická strana na pevnině svojí vládou nedodrží lidská práva, a pokud bude u moci, tak nikdy nemůže v Číně dojít k obratu v demokracii.*“ Na otázku budoucnosti Taiwanu a jeho mezinárodního postavení je nekompromisní. „*Budoucnost Taiwanu měla být již dávno rozhodnuta, a to pro všechny lidi. Je nás dvacet tři miliónů.*“

7. Respondent č. 7

Devatenáctiletý zedník se považuje za Taiwance, především z odlišného způsobu uvažování o světě než to, které mají na pevnině. Oslavy čínských svátků na Taiwanu se mu také nejeví vhodné, protože to jsou čínské svátky, taiwanská kultura je jiná. Výuku čínské literatury a historie ještě uznává. K Hnutí za taiwanskou nezávislost a k soudobým politickým a obchodním krokům prezidenta Ma Yingjiua se vůbec nevyjadřuje. I když v otázce, co si myslí o současném status quo mezi Taiwanem a ČLR, píše, že vztahy považuje za ryze obchodní. K otázce simplifikace znaků dodává, že znát by měli obojí, jak zjednodušené, tak tradiční. Znalost pouze simplifikovaných znaků

považuje za nedostatečnou. Vztah mezi ČLR a Tibetem považuje za jiný, především z toho důvodu, že Tibet není samostatný stát, ale pouze oblast Číny. Zdůrazňuje naopak, že vztah mezi ČLR a Taiwanem je založen na principu vztahu dvou rozličných zemí.

USA považuje za stát s naprostou demokracií, myšlení lidí je velmi otevřené. V rámci vztahu k Taiwanu však píše, že „*USA pouze předstírá, že Taiwan je mladší bratr USA a že ho podporuje. Realita je ovšem jiná.*“ Dále se k tématu nevyjadřuje.

Za hlavní rozdíl mezi ČLR a Taiwanem považuje politický režim, především oceňuje taiwanskou demokracii a svobodu projevu. K otázce dodržování lidských práv na pevnině a vládě KS se vyjadřuje optimisticky. „*Myslím, že smyšlení lidí na pevnině jde pomalu, ale jistě cestou k nezávislosti, cestou, kdy si lidé začínají uvědomovat a mít své vlastní názory. Proces demokratizace je zde reálný.*“ Budoucnost Taiwanu vidí také optimisticky.

„*Dokonce, i když je Taiwan tak malá země, může obstát na mezinárodním poli. Věřím tomu.*“

8. Respondent č. 8

Lékař středního věku také píše, že je Taiwanec a Taiwan není součástí ČLR. Lidé by se měli učit čínskou literaturu, kulturu a historii, protože většina z nich má v Číně své kořeny. Pomalu ale jistě by se však lidé měli začít soustřeďovat pouze na taiwanské zvyky a svátky a ty čínské začít více eliminovat.

O Hnutí za nezávislost Taiwanu má radikální názor, protože píše, že se k tomu již nemůže jasně vyjádřit, protože Taiwan již je nezávislou zemí se svými vlastními zákony. Nesouhlasí s politikou „jedné Číny“. Útoky z pevniny se v případě většího prosazování taiwanské nezávislosti nebojí. Vzhledem k současným aktivitám prezidenta jsou ČLR a Taiwan více provázány ekonomicky a také mnoho Taiwanců si vzalo za manželky ženy z pevniny, se kterými nyní žijí na Taiwanu.

Jeho názor na Ma Yingjiua je negativní, především jeho stanovisko, že ROC a ČLR jsou dvě oblasti jednoho státu, považuje za velmi slabý bod jeho osobnosti. „*Pokud bude v čele typ lidí jako je Ma Yingjiu, kteří nejsou schopni Číně oponovat,*

Taiwanu se nikdy nepodaří získat uznání právoplatného státu na mezinárodním poli.“

Současné status quo ve vztahu mezi Čínou a Taiwanem definuje slovy: *„Jsme přátelé, ale zároveň i nepřátelé.“* Silnější bod Ma Yingjiuovi politiky vidí v zahájení charterových letů mezi Taibei a pevninou. *„Je to svým způsobem dobrá politika, když otevřeme aerolinky mezi sebou, zlepší to mezi námi komunikaci a budoucí vztahy.“*

Prezidentovu podporu psaní zjednodušených znaků neakceptuje vůbec. *„Nemyslím si, že by tradiční znaky na Taiwanu mohly být někdy přeměněny na zjednodušené. Je to proti naší kultuře. Některé by mohly být, ale rozhodně ne všechny.“*

Situaci mezi Tibetem a Taiwanem vnímá jinak, jako důvod uvádí, že na Taiwanu mají národní obranu, kdežto v Tibetu nemají žádné zbraně. Politickou situaci mezi ČLR-ROC-USA považuje za velmi problematickou, Američané se zaměřují pouze na získání benefitů tam, kde jim to zrovna stav umožňuje. V minulosti i nyní je to stále stejné, pouze se mění prezidenti.

Za hlavní rozdíl mezi Taiwanem a ČLR považuje kulturní rozdíly, existenci místních jazyků na Taiwanu a rozdílnou výslovnost čínštiny. Proces demokratizace na pevnině považuje za neuskutečnitelný. *„Čína nerespektuje lidská práva, na KS nemám názor, ale vím, že když něco chtějí udělat, nikdo proti nim nic nezmůže.“*

Budoucí situaci Taiwanu na mezinárodním poli nevidí příliš optimisticky. *„Zemí, které chtějí přátelit s Taiwanem, je stále méně a méně, protože každý chce udržet kontakt s Čínou. Během příštích čtyř let si myslím, že nedojde ke změně. Možná později. Státní oddělení Taiwanu by mělo začít více pracovat, aby naše pozice na mezinárodním poli byla v budoucnu příznivější....“*

9. Respondent č. 9

Pracovník vládní kanceláře píše, že „*Má země je Taiwanská republika, takže jsem Taiwanec. Moji předci jsou Číňané.*“ Taiwanský lid by se určitě měl učit čínskou historii, kulturu a tradice Číny, aby pochopil své předky.

Hnutí za nezávislost Taiwanu nepodporuje, protože se bojí útoku z pevniny. Prezidentovy výroky a statusu Taiwanu považuje za správné. „*Pro prezidenta je to jedna země, dva systémy. Věřím, že je to zodpovědný přístup v rámci naší bezpečnosti.*“ Současné status quo nerozvíjí, ale píše, že: „*...V zeměpise se učí, že jsme branou do Číny, v historii a politice, že jsme součástí Číny. Máme s Čínou stejné předky, ale životní podmínky jsou u nás úplně jiné.*“

Přímé charterové lety a další ekonomické kroky Ma Yingjiua sice podporuje, protože to pomůže taiwanské ekonomice, zdůrazňuje ale, že je nutné dbát na bezpečnost. K simplifikaci znaků uvádí, že na to nemá názor. Politickou situaci v Tibetu považuje za téměř ekvivalentní k situaci Taiwanu. V otázce USA vidí osu Čína – USA – Taiwan, osu zemí, které se snaží najít mezi sebou akceptovatelnou rovnováhu.

Za hlavní rozdíl mezi Taiwanem a ČLR považuje rozdíl mezi demokracií na straně jedné a vládou jedné strany na straně druhé. K respektování lidských práv na pevnině se vyjadřuje vážně: „*Čína bere lidem orgány a prodává je, důrazně kontroluje velká města. Jestli je proces demokratizace na pevnině možný, to nevím.*“ Za nejdůležitější skutečnost pro budoucnost Taiwanu již vidí jev, že: „*Taiwan je demokratická země, máme své zákony a celý život je akceptujeme. Je to jiné než v Číně.*“

10. Respondent č. 10

Dvaapadesátiletý vedoucí banky píše: „*Jsem Taiwanec a taky zároveň Číňan, protože v Číně máme rodinu, a musím konstatovat, že co se týče Číňanů a Taiwanců, nepředstavuje to pro mne žádný problém.*“. K otázce, zda by se Taiwanci měli učit čínskou literaturu, historii, kulturu a dodržovat stejné svátky jako lidé v ČLR píše: „*Měli bychom se učit porozumět čínské kultuře a čínské historii, stejně tak bychom měli ocenit čínskou literaturu. Ale co se týče svátků, to úplně stejně jako na Taiwanu, takže nevím, které svátky jsou čínské a které taiwanské.*“

S Hnutím za nezávislost Taiwanu nesouhlasí, protože si je vědom toho, že ČLR ovlivňuje Taiwan již dlouho a je těžké se od ní oddělit. ČLR považuje za velmi silnou zemi. S politikou Ma Yingjoua zcela souhlasí. „*Prezident udržuje přátelské vztahy mezi Čínou a Taiwanem, které jsou díky tomu nyní lepší. Lišíme se pouze v politice, určitě je lepší spolu vycházet na přátelské úrovni, než proti sobě válčit.*“

Stejně tak se na stranu politiky Ma Yingjiua přidává respondent v další otázce. „*Nesouhlasím s tím, že jsme země a země. Máme sice jinou formu vlády, a proto jsme jedna země a dva systémy. Nebo dvě oblasti jedné země.*“ Podporuje rovněž jeho politiku zlepšení vztahů s pevninou na základě ekonomické spolupráce. „*Absolutně podporuji tuto politiku. Myslím si, že více vzájemné komunikace nás přivede k méně nepochopení a nepochopení. Vztahy mezi Čínou a Taiwanem tak budou čím dál tím lepší.*“

K akceptaci simplifikace znaků na Taiwanu se vyjadřuje ambivalentně. „*Je pravda, že tradiční znaky jsou zastaralé, čínská vláda je zjednodušila, ale tento typ znaků jde mimo naši kulturu, vzdaluje ji od nás, protože tradiční znaky jdou ruku v ruce s naší kulturou a můžeme je také lehce pochopit.*“

Situaci v Tibetu a na Taiwanu považuje za jinou, ale doufá, že Tibet bude nezávislý. Protože celý Tibet a jejich náboženství je velmi zvláštní a je třeba ho uchovat. USA považuje za stát, který se staví do pozice, že má kontrolu a moc nad všemi státy světa. Píše, že v minulosti používaly USA Taiwan proti ČLR.

Za hlavní rozdíl mezi Taiwanem a ČLR považuje čínský autoritářský systém vlády. Nicméně do budoucna je optimistický ve vztahu k demokratickému uspořádání. *„Demokracie musí být silnější než diktátorský režim. Na Taiwanu máme sice občas demonstrace, ale to je zcela normální jev. Čína časem pochopí, že diktátorský režim je špatný.“* Píše dále, že KS Číny nerespektuje lidská práva.

Za hlavní aspekty, které ovlivní budoucnost Taiwanu, považuje správnou vládu. Ta by měla dát lidem správné myšlení a ukázat cestu, kudy se nadále ubírat. Má strach, že pokud vláda nebude dostatečně silná na to, aby to udělala, tak lidé ztratí vlastní hodnoty a pokud je nebudou mít, celý svět bude Taiwan ignorovat.

11. Respondent č. 11

Velmi mladý dělník v továrně se k otázce vlastní národní identity vyjadřuje následovně. *„Jsem Číňan, protože má rodina je z Číny.“* Dle jeho názoru by se Taiwanci určitě měli učit čínskou historii, kulturu a dodržovat čínské svátky, protože pochází z Číny a je třeba, aby vše správně pochopili.

S Hnutím za nezávislost Taiwanu absolutně nesouhlasí, přiklání se k názoru, že s Čínou je třeba vycházet přátelsky. Na druhou stranu si respondent v odpovědích odporuje, neboť s politikou Ma Yingjiua nesouhlasí. *„Prezident udělal zvláštní přátelství, chce nás vyvést ze situace nepřátelství mezi sebou a zlepšit naši ekonomickou situaci. Přinese to ale pouze problémy. A navíc ostatní země si budou myslet, že Čína a Taiwan je jedna země.“*

Současnou situaci ve vztahu k ČLR vnímá následovně: *„Ve vládě říkají, že jsme totálně nezávislá země, my se ale obáváme, že Čína na nás zaútočí. Zdá se, že jsme součástí Číny, ale ve skutečnosti jsme jejich vazalové.“* Zahájení přímých charterových letů mezi ROC a ČLR a s investicemi na pevninu respondent souhlasí. Myslí si, že příliv turistů z pevniny pomůže zlepšit ekonomickou situaci Taiwanu. S možností částečné simplifikace tradičních znaků respondent nesouhlasí. *„Měli bychom chránit naši zemi a naše kultura odjakživa užívá tradiční znaky. Zjednodušené znaky bychom neměli používat.“*

Politickou situaci mezi Tibetem a ČLR považuje za jinou než tu, která je mezi ČLR a ROC. Myslí si, že Tibet je v takovém stavu, že není možné, aby byl nezávislý. Taiwan je vzhledem k ČLR v úplně jiné pozici a nesmí být součástí ČLR. K USA se nevyjadřuje lichotivě. *„USA jsou stupidní národ, sice nám kdysi pomohly, ale nyní nás brzdí.“*

Za hlavní rozdíl mezi Taiwanem a ČLR považuje fakt, že ČLR není demokratická země, ale diktátorská. KS ČLR dle respondenta v žádném případě nerespektuje lidská práva, nicméně se domnívá, že v budoucnu by se to mohlo změnit. Pro budoucnost Taiwanu a jeho mezinárodní situaci považuje za důležité udržet stávající stav.

12. Respondent č. 12

Lékárník staršího věku se zcela evidentně přimyká k taiwanské národní identitě. *„Taiwan je má země, jsem Taiwanec. Můj otec i já jsme se narodili na Taiwanu, mé dítě se narodilo na Taiwanu. To znamená, že jsme Taiwanci. Můj otec řekl již v mládí mně a mým sourozencům, že nikdy nesmíme zapomenout na to, že jsme Taiwanci.“*

Učit se čínskou literaturu, dějiny a kulturu nepovažuje za důležité, s výjimkou základních všeobecných znalostí, které jsou potřebné pro všeobecný rozhled. Stejně tak si myslí, že není potřebné slavit stejné svátky jako na pevnině.

K Hnutí za nezávislost Taiwanu se vyjadřuje radikálně. *„Hnutí za nezávislost Taiwanu již nyní není třeba řešit, protože Taiwan již je nezávislá země. Je důležité, aby to pochopila OSN. Politika jedné Číny je výrazem čínského názoru, protože chtějí, abychom se stali součástí Číny. Strana KMT nám o politice jedné Číny lhala. Útoky z pevniny se nebojím, protože Taiwan má také vlastní armádu a může zaútočit na důležitá města Číny jako Shanghai, Beijing, Chongqing.“*

K prezidentovi zastává negativní stanovisko. *„Ma Yingjiu nás chce vést k tomu, abychom se stali součástí Číny a nutí nás k tomu, abychom věřili tomu, že stále máme naše lidská práva, že jsme svobodní. Vybrali jsme si prezidenta, ze kterého je nám nyní k pláči.“*

O současné situaci mezi ČLR a ROC píše, že je zásadně proti vztahu s ČLR. Otevření hranic Taiwanu pro čínské turisty se naopak nebrání. Poukazuje pouze na to, že je v této situaci třeba zajistit velkou bezpečnost a kontrolu.

K otázce simplifikace znaků se respondent dostává do protichůdné situace. Ačkoliv zdůrazňuje, že rád píše tradičními znaky a ty by se neměly zjednodušovat, v celém dotazníku používá ve své argumentaci znaky zjednodušené. Politickou situaci mezi Taiwanem a Tibetem vzhledem k ČLR považuje za téměř paralelní. *„Tradiční kultura Tibetu bude zničena a stejně tak to bude i s Taiwanem, pokud bude s Čínou debatovat, více lidí z pevniny se přistěhuje na Taiwan a zcela ho ovládnou.“*

USA považuje za zemi, která ostatní partnery pouze využívá k získání osobního benefitu a jejich podpora jiných států je vždy zjištěná v rámci získání nějakého benefitu. *„Taiwan je pouze nástroj USA proti Číně, je to ale demokratická země, která uznává lidská práva jako např. svobodu.“*

Za hlavní rozdíl mezi Taiwanem a ČLR považuje systém autoritářské moci v ČLR. Nadále vyzdvihuje morální zásady lidí na Taiwanu v kontrastu s lidmi v ČLR. *„Taiwan má svou kulturu, ale Čína má pouze falešnou morálku. U nás máme rádi čestnost, v Číně mluví pouze o prospěchu a nízké etice.“* ČLR je dle respondenta zemí, která absolutně nerespektuje lidská práva, k myšlence procesu demokratizace píše: *„Po sto letech uvidíme.“*

Vzhledem k budoucnosti Taiwanu a jeho situaci na mezinárodním poli je velmi optimistický. *„Staneme se skutečně svobodnou a demokratickou zemí. Chráníme lidská práva, politiku. Všechny země na světě jednou donutí Čínu, aby se stala demokratickou zemí, a dohromady pomohou zemím slabým, ale i rozvinutým.“*

13. Respondent č. 13

Vedoucí v pojišťovně nižšího středního věku s magisterským stupněm vzdělání se jednoznačně přiklání k taiwanské národní identitě. *„Má země je Taiwan, v žádném případě není ČLR, jsem Taiwanec, protože jsem se zde narodil, vyrůstal a získal vzdělání. Je to stejné, jako kdyby si Angličané mysleli, že jen díky společnému jazyku, jsou Američané. Číňané žijící v Singapuru si také nemyslí, že jsou Číňané.“* K edukaci na Taiwanu si myslí, že je důležité pro lid chápat a učit se historii různých zemí, tedy včetně Číny. Ale znalost historie Taiwanu by měla větší měrou přesahovat. Svátky oslavované na Taiwanu považuje za směsici západních a čínských tradic. Kromě čínského Nového roku, Taiwanci také slaví svatého Valentýna, Vánoce. Myslí si, že tato směsice svátků tvoří součást taiwanské kultury a nejedná se výhradně o svátky čínské, i když některé z nich jsou oslavovány také v ČLR.

K Hnutí za nezávislost Taiwanu se respondent vyjadřuje již nadčasově. *„Tato otázka je položena zbytečně, protože Taiwan již je nezávislý. Myšlenku politiky jedné Číny a dvou systémů zcela odmítám.“* Název země Čínská republika se respondentovi nezamlouvá z důvodu obsahu pojmu „čínský“. *„Jméno naší země by evidentně mělo být Taiwan, to by bylo nejlepší. Jestliže nezměníme název, hrozí zde riziko, že se dříve či později staneme součástí ČLR. Už tak ten název nemá smysl. Věřím, že už tak mnoho Taiwanců má výhrady vůči této situaci“.* Útoky z pevniny se respondent nebojí.

Politiku Ma Yingjiua považuje za zcela chybnou a nebezpečnou. Především současné status quo považuje za ohrožující. Otevření taiwanských hranic pro čínské turisty považuje za chybné, Taiwan by se neměl ČLR vůbec otvírat.

Stejně tak vyjadřuje zcela svůj nesouhlas s možností simplifikace tradičních znaků z důvodu potřeby distancovat se od ČLR. K Tibetu se vyjadřuje následovně: *„Čína by neměla zasahovat do tibetského jazyka, kultury a života. Je to podobná situace jako s Taiwanem. Pokud s Čínou zavedeme debatu, velice rychle z nás udělá Číňany. A v budoucnu na tom budeme stejně jako Tibeťané, přijdeme prakticky o svoji kulturu.“* K USA píše pouze, že je to demokratická země a přítel Taiwanu.

Za zásadní rozdíl mezi Taiwanem a ČLR považuje skutečnost, že Taiwan je demokratická země. ČLR považuje za zemi, která absolutně nerespektuje lidská práva, KS Číny umí velmi dobře proklamovat lži. Zda je nebo bude proces demokratizace v ČLR možný, respondent neví.

K budoucí mezinárodní situaci Taiwanu se vyjadřuje optimisticky. „*Taiwan bude v budoucnu svobodnější a demokratičtější země s plným respektem pro lidská práva.*“

14. Respondent č. 14

Řidič s vysokoškolským vzděláním uvádí, že je Taiwanec, protože se zde narodil. Lidé by se měli učit i čínské národní tradice a oslavovat čínské svátky, protože to patří k součásti taiwanské kultury. Respondent souhlasí s Hnutím za nezávislost Taiwanu. Píše, že Taiwan má vlastní obrannou sílu, vládu, politické strany, je tedy samostatnou zemí. Útoku z ČLR se nebojí.

O Ma Yingjiuovi se vyjadřuje negativně. „*Myslím se, že Ma Yingjiu by vůbec neměl zastávat roli prezidenta. A musím taky říct, že si myslím, že vůbec není pravý Taiwanec.*“ Současné status quo mezi ČLR a Taiwanem považuje za vztah mezi dvěma nezávislými zeměmi. Otevření hranic Taiwanu pro čínské turisty považuje za správné. „*Je to tak v pořádku, protože my také cestujeme do jiných zemí, např. do Japonska, USA.*“

Se simplifikací tradičních znaků nesouhlasí, i když uznává, že některé znaky jsou zbytečně komplikované. Vztah ČLR a Tibetu považuje za jiný než vztah mezi ČLR a Taiwanem. Z toho důvodu, že Taiwan je na rozdíl od Tibetu země.

USA považuje za zemi, která Taiwan pouze využívá proti ČLR. „*Jestliže ztratíme benefity, které z nás mohou USA získat, nebudou se o nás starat.*“ Za hlavní rozdíl mezi Taiwanem a ČLR považuje vyšší úroveň morálky a slušnosti lidí na Taiwanu. K vládě KS ČLR uvádí, že čínská vláda si pomalu začíná všimnout základních lidských práv a dochází k určité transformaci, nicméně úplný proces demokratizace na pevnině nepovažuje za možný. K otázce budoucnosti Taiwanu na mezinárodním poli se nevyjadřuje.

15. Respondent č. 15

Dvacetiosmiletý módní návrhář píše, že je Taiwanec. „*V obecném slova smyslu nezáleží na kultuře nebo zemi, ale já se považuji za Taiwance.. S Čínou se můžeme přátelit, ale je zcela zřejmé, že nejsme stejní.*“ Zda by se Taiwanci měli učit o čínské historii, literatuře a dodržovat stejné tradice si myslí, že je to věc každého člověka, že záleží na jeho osobním zájmu a preferencích. Generalizovat se to nedá. Hnutí za nezávislost Taiwanu již považuje za překonané. „*Taiwan již je nezávislý. Každý měsíc platíme taiwanské vládě daně z našich platů, ale neplatíme čínské vládě.*“ S vyjádřením prezidenta, že vztah Taiwanu a ČLR považuje za dvě oblasti jednoho státu, naprosto nesouhlasí. „*Chápu, že můžeme spolu provozovat obchodní vztahy, cestovat mezi sebou, ale nevím, proč se do toho míchají vlády. S politickou integritou naší země to nemá nic společného.*“

O současném vztahu mezi ČLR a Taiwanem se vyjadřuje s lítostí k Taiwanu. ČLR má vzhledem ke své rozloze a ekonomické síle mnohem více prostředků pro ovládnutí situace. Taiwan jich příliš mnoho nemá, může diskutovat, ale to samo o sobě nic ve vztahu k Číně reálného nepřinese. Respondent schvaluje zavedení přímých charterových letů. „*Jenom doufám, že se bude dostatečně kontrolovat úroveň turistů z pevniny. Jsme přeci jen opravdu malá země a nepotřebujeme se dostávat do ještě větších komplikací, než v jakých již jsme.*“

K simplifikaci tradičních znaků píše, že pro něho tento typ znaků neznamena vůbec nic. „*Věřím, že každý Taiwanec, pokud bude potřebovat, zjednodušené znaky přečte. Problém je, že tomu není naopak, Číňané tradiční znaky nepochopí, a právě proto by to měli být oni, kteří se tradiční znaky začnou učit.*“

K politické situaci v Tibetu se nevyjadřuje. K USA se také příliš nevyjadřuje a neví moc o této zemi. „*Jediné, co vím, že mám rád McDonald, pokud nám budou dávat nižší ceny, budu je mít raději.*“ Za hlavní rozdíl mezi Taiwanem a ČLR považuje skutečnost, že ČLR má dojem, že Taiwan je její součástí. Taiwanci si to ale rozhodně nemyslí.

K respektování lidských práv na pevnině a vládě KS píše, že jsou na lepší cestě a že v marginální situaci není nic vyloučeno. Uvědomuje si ale, že vzhledem k obrovskému počtu obyvatel ČLR by to zřejmě nebyla dobrá alternativa a mohlo by dojít k riziku celkové ztráty kontroly centralizované moci nad davem a následné vnitřní roztržitosti.

K budoucnosti Taiwanu se nevyjadřuje exaktně, pouze nabádá. *„Měli bychom udělat více proto, aby nás svět vyslyšel a začal nás akceptovat jako samostatnou nezávislou zemi. Nejsme součástí Číny a je třeba, aby to všichni pochopili.“*

16. Respondent č. 16

Duchovní středoškolského vzdělání se také považuje za Taiwance, protože na Taiwanu žije od narození. Výuku čínské historie považuje za důležitější, než cokoliv jiného, pro všeobecný přehled je důležité znát historii všech států. Nicméně studovat více záležitosti dotýkající se vztahů Číny a Taiwanu nepovažuje za důležité.

K Hnutí za nezávislost Taiwanu se nevyjadřuje explicitně, ale píše, že Taiwanci by za svá práva měli bojovat. S výrokem Ma Yingjiua, že ROC a ČLR jsou dvě oblasti jednoho státu, nesouhlasí. *„ČLR a ROC jsou rozdílné země, ale většina obyvatel ROC pochází z Číny. My ale máme vlastní vládu, nezávislou na ČLR.“*

Současné status quo mezi Taiwanem a Čínou vnímá především tak, že ČLR se snaží ovládnout Taiwan, který je nezávislou zemí. *„Čína se chová k Taiwanu jako nenasytý tygr“*. I uvolnění hranic Taiwanu pro návštěvníky z ČLR považuje za špatné. *„Celá tato politika je zlá. Zničí to postupně Taiwan. Životní prostředí se znečistí, protože Číňani jsou nevychovaní a nerespektují nic.“*

Se simplifikací tradičních znaků absolutně nesouhlasí. Situaci mezi Tibetem a ČLR vnímá jako hrozbu, která by časem mohla vytvořit stejnou situaci mezi ROC a ČLR, pokud se Taiwanci nebudou dostatečně bránit.

USA považuje za přátelskou zemi, která Taiwanu hodně pomohla. Ale v současné době mají strach z čínského nepřítele, proto už k Taiwanu nejsou tak přátelští jako dříve.

Pro uvedení nejvýznamnějších rozdílů mezi ROC a ČLR uvádí, že vše je naprosto jiné. K vládě KS ČLR a respektu k lidským právům si je zcela jist, že na pevnině rozhodně lidská práva nerespektují. K budoucnosti Taiwanu na mezinárodním poli doufá, že Taiwan bude zcela nezávislou zemí, respektovanou zahraniční politikou celého světa.

17. Respondent č. 17

Obchodník středoškolského vzdělání také píše, že je Taiwanec a uvádí k tomu přesvědčivé argumenty. *„Jsem pyšný na to, že jsem Taiwanec. Jsme zdvořilí a laskaví. Chráníme mír a lásku. Pokud někdo potřebuje pomoc, vždy mu nezištně pomůžeme. Po celý život jsme se učili dodržovat konfuciánskou etiku. Číňané nikdy tomuto stylu života nebudou schopni porozumět. Proto je nemožné, aby Taiwanci byli dávání dohromady s Číňany.“* Studium čínské kultury a literatury nevyklučuje. U jedinců, kteří o to mají zájem pro obohacení svých znalostí, to respondent podněcuje. Píše ale, že Taiwanci mají svoji vlastní historii a kulturu.

Je zastáncem Hnutí za nezávislost Taiwanu a podporuje změny v názvech podniků. Jen si myslí, že je zapotřebí tyto názvy více zafixovat v povědomí lidu. Útoky z pevniny se snaží Taiwanci zabránit za každou cenu, píše, že ČLR je velmi silná, což ale neznamená, že by Taiwan byl slabý. Pouze se snaží chovat s morální a kulturní vyspělostí a ne na rozdíl od ČLR barbarsky.

S výrokem prezidenta o dvou oblastech jednoho státu nesouhlasí, stále věří, že Ma Yingjiu své stanovisko změní. *„Stále čekáme na to, kdy náš prezident pochopí, že Taiwan není součástí Číny.“* O současném status quo se vyjadřuje tak, že je třeba za každou cenu zabránit lidem z pevniny, aby se dostali na Taiwan. *„Nejraději bychom postavili obrovskou zeď, aby se k nám Číňani vůbec nedostali. Jsme nezávislá země s názvem Taiwan.“* Zavedení charterových letů pro turisty z pevniny považuje za cíl s krátkodobým hlediskem. *„Prezident si myslí, že to zlepší ekonomiku Taiwanu, ale to bude pouze na krátký čas. Číňané zde zničí vše.“*

Tradiční znaky by měly být v každém případě zachovány, protože každý znak nese svůj logický význam a příběh svého vzniku. K situaci v Tibetu píše, že o ní není příliš informován, takže se nemůže přesně vyjádřit.

K USA se vyjadřuje jako k zemi, která dříve velmi pomohla Taiwanu, ale svůj přístup změnila vzhledem k rostoucí ekonomické síle ČLR, ke které se nyní přiklonily. Píše, že nyní již od USA neočekávají jakoukoliv podporu.

Za hlavní rozdíl mezi Taiwanem a ČLR považuje výchovu lidu. Všichni Taiwanci jsou vychováni na základě konfuciánské etiky a tím úctě k člověku. Ke způsobu vlády KS v ČLR odkazuje na svoji kamarádku z pevniny, která vždy mluvila pouze o autoritářském režimu jedné strany. Respondent proces demokratizace na pevnině nepovažuje za možný.

K budoucnosti Taiwanu na mezinárodním poli se vyjadřuje optimisticky. *„Taiwan je mírumilovná země, jestliže se k nám Čína bude chovat s úctou, budeme i ji brát jako svého přítele. Se všemi zeměmi světa se snažíme vycházet tak, jak jen je možné, své právoplatné zastoupení jako nezávislého státu bychom měli dosáhnout.“*

18. Respondent č. 18

Příslušník policejních složek se považuje za Taiwance. *„Taiwan je nezávislá země a taiwanský prezident je volen naším lidem“*. I když respondent píše, že nesouhlasí se současnou politickou inklinací Taiwanu k ČLR, myslí si, že čínská kultura je nádherná, stejně tak jako tradiční čínské zvyky a svátky, proto by se měly dodržovat i na Taiwanu.

Hnutí za nezávislost Taiwanu považuje za dobrou věc, ale přejmenování ROC na Taiwanskou republiku již vidí jako přilévání oleje do ohně. Bojí se války a myslí si, že by Taiwanci ve veřejných prohlášeních o nezávislosti Taiwanu na ČLR měli být vzhledem k nebezpečí útoku z pevniny velmi obezřetní.

Vyjádření Ma Yingjiua o vztahu Taiwanu a ČLR jako o dvou oblastech jednoho státu považuje za zcela neakceptovatelné, dokonce se k němu vyjadřuje vulgárně. Současný vztah mezi Taiwanem a ČLR považuje za vztah mezi dvěma nezávislými zeměmi. Iniciaci charterových letů pro turisty z pevniny rovněž nepřímou zavrhuje. *„Možná to pomůže taiwanské ekonomice, ale osobně si myslím, že Ma Yingjiu je na cestě zničit Taiwan. My všichni se toho bojíme.“*

Simplifikaci tradičních znaků zcela odmítá. „*Tradiční znaky jsou nádherné a neměly by být v žádném případě zjednodušovány.*“ O politické situaci v Tibetu respondent píše, že o ní neví natolik informací, aby se k ní mohl vyjadřovat. K USA se rozhodně nevyjadřuje pozitivně. „*USA pouze bojují za zájmy a prospěch, které jim přinese OSN. O nás se nezajímají.*“

Za hlavní rozdíl mezi Taiwanem a ČLR považuje autokracii proti demokracii. K současnému respektování lidských práv v ČLR a vládě KS se respondent vyjadřuje víceméně s optimistickou vyhlídkou do budoucna. „*Nyní se v ČLR lidská práva příliš neakceptují. Myslím si ale, že proces demokratizace je celosvětová tendence, pokud by došlo k postupnému uvolňování pout diktátorského režimu ČLR, věřím, že lidská práva začnou nabývat na hodnotě.*“ K budoucnosti Taiwanu na mezinárodním poli považuje respondent za nejdůležitější, aby země měla kvalitního vůdce. Takového, který povede Taiwan správným směrem. „*Lidé na Taiwanu jsou talentovaní a chytrí, ale bez správného prezidenta se těžko budeme jako země prosazovat na mezinárodním poli.*“

19. Respondent č. 19

Vysokoškolsky vzdělaný pracovník finančního úřadu se o své národní příslušnosti vyjadřuje zcela přesvědčivě. „*Samozřejmě jsem Taiwanec, úroveň naší morálky, výchovy a kultury několikanásobně převyšuje úroveň Číňanů.*“ Čínskou historii, kulturu a literaturu by se Taiwanci měli učit. „*V historii Číny není rozdíl mezi Taiwanem a Čínou. K samostatnému vývoji v Číně a na Taiwanu došlo až poté, co se obě země rozdělily.*“

Hnutí za nezávislost Taiwanu považuje za poměrně hlubší filosofický problém. „*Velmi rád bych chtěl, aby se Taiwan stal nezávislou zemí, ale jsme z mnoha hledisek na Čínu velmi vázáni. Nejvíce ekonomicky. Myslím si, že kompletní proces za nezávislost Taiwanu bude velmi těžké, až nemožné naplnit.*“

S výrokem prezidenta o tom, že Taiwan a ČLR jsou dvě oblasti jednoho státu, nesouhlasí. „*Navzdory tomu, že používáme stejný jazyk, naše smýšlení o životě a hodnoty jsou zcela jiné. Náš vztah je založen na základě vztahu dvou států.*“ O současném status quo mezi ČLR a Taiwanem se vyjadřuje negativně o ČLR. „*Čína se chová k Taiwanu velmi špatně z mnoha úhlů pohledu, jako například*

v ekonomice a na úrovni mezinárodních vztahů. “ Otevření hranic pro turisty z pevniny jednoznačně odmítá. Simplifikaci tradičních znaků také zcela odmítá. „Musíme uchovat naživu tradiční čínské znaky. Nemůžeme je vymazat. Tradiční texty jsou symbolem čínské kultury. Jsou mnohem krásnější než texty ve zjednodušených znacích. “

Situaci v Tibetu považuje za podobnou situaci na Taiwanu, ale Tibet je dle respondenta v situaci horší, protože je ČLR ovládán mnohem delší dobu a nemá absolutně žádné prostředky, jak se proti tomuto vlivu bránit. K USA se vyjadřuje pozitivně. „USA chtějí být největší a nejsilnější zemí světa, ale snaží se udržet světový mír.“

K hlavnímu rozdílu mezi Taiwanem a ČLR se uvádí, že Taiwan je finanční stát, ČLR politický stát. Respekt k lidským právům na pevnině považuje za dostatečný. K procesu demokratizace píše, že je to velmi těžká otázka, problémem je obrovské množství lidí, kteří musí být pod centralizovanou vládou, pokud by demokracie v ČLR nastala, respondent si není jist, zda by to nezpůsobilo více škody než užítku.

Budoucnost Taiwanu na mezinárodním poli respondent nevidí příliš dobře. *„Vzhledem k výhodným daňovým podmínkám, které postoupila Čína taiwanským firmám, došlo k exportu našich technologií a vynálezů do Číny. Budoucnosti Taiwanu se obávám. Zachránit by nás mohlo, kdybychom vynalezli další nové technologie, které by výlučně byly přiřazeny k Taiwanu, a tak by naše země mohla získat postavení na mezinárodním poli.“*

20. Respondent č. 20

Majitel obchodu píše zcela zřetelně. „*Jsem Taiwanec a nadále k tomu nepotřebuji nic dodávat.*“ Lidé by se měli učit čínskou historii, literaturu a dodržovat stejné svátky jako na pevnině, protože Taiwan představuje mix všech možných kultur a čínská patří k jedněm z nich.

Respondent Taiwan považuje již za nezávislý, takže Hnutí za nezávislost Taiwanu nepovažuje za aktuální. S výrokem Ma Yingjoua o Taiwanu jako jedné z oblastí společného státu s ČLR zásadně nesouhlasí. „*Taiwan je Taiwan, Čína je Čína.*“ O současném status quo mezi Taiwanem a ČLR se vyjadřuje zcela stejnou větou.

Charterové lety umožňující turistům z pevniny návštěvu Taiwanu považuje částečně v pořádku, ale musí zůstat pouze u této skutečnosti a ne se rozšiřovat do dalších oblastí života Taiwanu. Mohlo by to Taiwan ohrozit. Se simplifikací zjednodušených znaků v žádném případě nesouhlasí. Situaci týkající se Tibetu nerozumí. USA považuje za světového koordinátora všeho dění. Hlavní rozdíl mezi Taiwanem a ČLR vidí v kultuře. Respondent si myslí, že ČLR nedodržuje lidská práva, zda je proces demokratizace na pevnině možný, si není zcela jist. K budoucnosti Taiwanu se vyjadřuje optimisticky. „*Myslím si, že Taiwan bude uznáván světem jako nezávislý a právoplatný stát.*“

21. Respondent č. 21

Pětapadesátiletý učitel se národnostně považuje za Taiwance, protože jeho prarodiče a rodiče se stejně jako on narodili na Taiwanu. Souhlasí s tím, aby se lidé s jistým nadhledem učili o ČLR stejně jako o ostatních zemích, ve škole by ale měla být zaměřena pozornost na historii, literaturu a kulturu Taiwanu.

Hnutí za nezávislost Taiwanu podporuje. *„Svoboda je velmi výsadní právo na Taiwanu. Je to u nás velmi odlišné od Číny. Obávám se, že by na nás Čína mohla zaútočit, mají na to dostatečné prostředky a jsou vybaveni zbraněmi. Měli bychom to ale akceptovat a bojovat jakýmkoliv prostředky proti tomu, pokud chceme, aby Taiwan byl nezávislou zemí, která dodržuje lidská práva.“*

Prezidenta Ma Yingjiua nemá rád, myslí si, že všechny kroky, které nyní podniká, vedou ke zničení celé země a nezávislosti Taiwanu. *„O takovéto důležité politice by měli rozhodovat všichni občané Taiwanu a ne pouhý jeden prezident.“* K současnému status quo mezi Taiwanem a ČLR dodává, že Taiwan je vlastní, nezávislá země. *„I když nyní probíhají politické změny vzhledem k Číně, ve smyslu jejímu se bližšímu otevírání je to stejné jako u všech ostatních zemí světa. Taiwan vykonává stejnou politiku jako okolní státy, to neznámá, že by s Čínou jakýmkoliv způsobem měl být dáván dohromady. Na přátelské úrovni to je v pořádku, nikdo si ale nesmí myslet, že snad s Čínou tvoříme jeden stát.“*

Respondent zcela odmítá politiku simplifikace tradičních znaků na Taiwanu. Tradiční znaky považuje za nádherné a byla by velká škoda ztratit nevratně část své kultury. Respondent podporuje nezávislost Tibetu. *„Je evidentní, co je Čína zač, jenom by chtěla ovládat vše okolo sebe.“* USA považuje především za obchodní zemi, pro Taiwan ne příliš důležitou. *„Myslím si, že Amerika by měla Taiwan úplně ignorovat.“*

Za hlavní rozdíl mezi ČLR a Taiwanem považuje systém vlády. Myslí si, že ČLR v žádném případě nerespektuje lidská práva a je mu líto ubohých lidí, kteří nemají velkou možnost výběru a jsou podřízeni vládě jedné strany. K případnému procesu demokratizace se nevyjadřuje. K budoucnosti Taiwanu se vyjadřuje pesimisticky.

„Myslím si, že Taiwan bude jednoho dne součástí Číny, boj za taiwanskou nezávislost ale nikdy neskončí.“

22. Respondent č. 22

Učitelka nejvyššího vysokoškolského vzdělání píše zcela rozhodně. *„Myslím si, že Taiwan již je nezávislou zemí. Není nic, čím bychom to měli dokazovat, nebo dokonce za to bojovat a ospravedlňovat to.“* Uvádí, že to byl také hlavní důvod, proč prezidenta Maa volila dvakrát. *„Nyní ho ale NEMÁME rádi, od té doby co se napáchalo tolik hloupých věcí od roku 2012.“*

Respondentka si myslí, že jsou Číňani, Číňani v jiné zemi, naprosto odmítá taiwanskou národní identitu. Píše, že mají stejnou kulturu a historii a jsou pyšní na to, že mají dokonce lepší znalosti čínské kultury, než obyvatelé pevniny. *„Tak není pochyb o tom, že bychom se měli učit vše o Číně.“* Rozumí, že ČLR v mezinárodní situaci vyvíjí na Taiwan velký tlak. Považuje to ale za pochopitelné a opodstatněné, protože Taiwan porušil základní pravidlo: *„Číňané nemohou být z žádného důvodu odděleni, Číňané nás všechny vidí jako skupinu, ne jako jednotlivé státy.“*

Píše, že nechce být Číňankou v Číně, ačkoliv kdyby si měla vybrat mezi pan-zelenou koalicí a čínskou vládou, vybrala by si ČLR. Zajímá se více o bezpečnost a ekonomiku, než o politiku. Myslí si, že Čína, má nyní lepší přístup k mnoha věcem a považuje Taiwan a ČLR vlastně za jednu rodinu. *„Není to proto, že bych se o Taiwan nestarala nebo ho nemilovala, jsem už unavená ze všech těch bojů a hádek, které se denně odehrávají ve vládě. Stejně nevedou k ničemu.“*

Považuje za důležité, aby Taiwan s Čínou udržoval přátelské vztahy. *„Pak není důvod, aby dva bratři spolu bojovali z důvodu nějakých předsudků a smyšlených idejí.“* Nadále uvádí, že ČLR, USA a Taiwan velice dobře vědí, že hrají jistou hru. Připouští, že mnoho Taiwanců nerado slyší pravdu, nestarají se o detaily a pouze slepě naslouchají zprávám v médiích, které tvoří politici. *„Původní taiwanská kultura má velmi hluboké myšlení, tvrdá práce přinese úspěch. Myslím si, že bychom měli čelit pravdě a pracovat tvrdě a hlavně pracovat společně.“*

IV. Diskuze

Analýza získaných dat na základě podrobného dotazníkového šetření pomocí metody kvalitativního výzkumu provedeného na Taiwanu, přímo v hlavním městě Taibei, přinesla důležité informace, které pomohly k objasnění chápání vlastní národní identity a pozici Taiwanu na mezinárodním poli tak, jak je vidí všechny sociální vrstvy obyvatelstva, nejenom vyhraněná skupina respondentů kriticky smýšlejících mladých taiwanských studentů lékařství v České republice, jejichž názory se staly námětem pro bakalářskou práci téže autorky v roce 2013. Tehdejší výsledky kvalitativního výzkumu provedeného v Olomouci byly zcela jednoznačné. Tato sociální vrstva obyvatelstva viděla v ČLR vážného nepřítele a absolutně odmítala jakoukoliv formu vzájemné komunikace. ČLR byla viděna jako úhlavní nepřítel, který chce pohltnout ostrov Taiwan. Hlavním důvodem vymezení se vůči ČLR byl především stávající autoritářský režim politiky jedné strany a nekriticky smýšlející obyvatelstvo, s kterým je manipulováno takřka jako s robotickými prvky nepoužívající vlastní rozum. Budoucnost Taiwanu na mezinárodním poli viděli tito studenti velmi nejistě, patrná byla v jejich uvažování pesimistická tendence vidiny Taiwanu jako součásti ČLR a mizivá naděje na ideu, že by Taiwan jednou mohl zastávat autonomní postavení na mezinárodním poli jako stát rovnoprávný a uznávaný všemi státy světa, tvořící nedílnou součást OSN.

Kvalitativní výzkum provedený v Taibei během šestiměsíčního pobytu autorky v roce 2014 pohled na vnímání vlastní národní identity do určité míry a v některých bodech modifikoval. Některé aspekty zůstaly v mysli taiwanských obyvatel téměř shodné s respondenty předešlého výzkumu, jiné již svojí variabilitou odpovědí dávaly v potaz naprosto jinému směru uvažování a celkové politické náladě na Taiwanu, která je vzhledem k ČLR smířlivější a do jisté míry i přátelštější. Práce s obyvateli hlavního města ostrova Taiwan nespočívala jen v rozdání dotazníků, ale spočívala i v neformálních rozhovorech, reakcích při zavedení tématu na aktuální politickou situaci, vnímání neverbální komunikace a dalších společenských jevů, které se v uvedeném období na ostrově odehrály, jako například probíhající demonstrace na rozsáhlých náměstích Taibeie manifestující nesouhlas s tehdy podepsanou investiční smlouvou prezidenta Ma Yingjiua s ČLR. K této otázce je třeba podotknout, že demonstrující byli především obyvatelé z řad studentů a akademických pracovníků. Zde se opět projevil

zvláštní společenský fenomén, kdy právě studenti jsou ti, kteří nejvíce a se zápalem bojují za jakýkoliv čin, který se jim zdá v nesouladu s interpretací spravedlnosti z důvodu bytostně lidského, aniž by se dle soudu autorky muselo jednat o skutek, který by v budoucnu musel ve své podstatě uškodit. Jednání je založeno hlavně na afektivním a do hloubky nepromyšleném jednání.

Otázka, jejíž odpověď byla téměř u všech respondentů stejná a také korespondující se starším výzkum byla ta, že všichni obyvatelé ostrova Taiwan se výhradně považují za Taiwance. Nicméně v dotazníkovém šetření provedeném v rámci celého spektra populace, nebyly odpovědi v některých případech tak striktní. Byla zde vidět u některých respondentů snaha otázku více rozvinout a sdělit, že jsou sice Taiwanci, ale v mnohých důsledcích mohou tvořit s obyvateli ČLR stejnou rodinu, společně také s domorodými kmeny žijícími na ostrově. Mnozí také vědí, že s obyvateli z ČLR sdílí naprosto stejnou dějinnou éru mnohem starší, než je ta, kdy většina z jejich předků přišla na Taiwan v 17. století z jižních provincií ČLR.

Všichni dotázaní obyvatelé Taibeie považovali za poměrně důležité znát čínské dějiny a literaturu, i když někteří z nich považovali tuto znalost za ekvivalentní s důležitostí znát kulturu a dějiny dalších významných států a nebrali edukaci v rámci ČLR za něco, co by mělo být nějakým způsobem akcentováno.

Zcela výjimečně se objevila i záporná odpověď, že o ČLR se není nutno učit zcela nic. Evidentně překvapujícím prvkem výzkumu se stalo Hnutí za nezávislost Taiwanu. Někteří obyvatelé Taibeie byli ve stádiu, kdy toto hnutí jednoznačně podporovali, další však svým názorem tuto etapu již přesvědčivě překonali a stali se zastánci myšlenky, že argumenty tohoto politického hnutí již není třeba ani zastávat, ani je negovat. V myslích mnoha Taiwanců není třeba tento fenomén vůbec řešit z důvodu, že Taiwan již je nezávislým státem, a to po všech stránkách. Stejně tak výrok prezidenta Ma Yingjiua z roku 2008, že vztah mezi Taiwanem a ČLR není vztahem mezi dvěma státy, ale zvláštní vztah mezi dvěma oblastmi jednoho států byl všemi respondenty považován téměř za zcela absurdní a nepochopitelný. Obliba Ma Yingjiua vzhledem k takovýmto stanoviskům, byla ve výzkumu patrna jako velmi nízká.

Tendence považovat Taiwan za samostatný rovnoprávný stát ovšem většině respondentů nebránila v myšlence vycházet s ČLR na velmi přátelské úrovni a pomáhat si navzájem, jak v ekonomických, tak i případně možných dalších úrovních. Otevření hranic pro turisty z pevniny bylo vnímáno pozitivně a s tímto krokem prezidenta mnoho respondentů souhlasilo, i když někteří vyjádřili svůj strach a naznačovali, že je důležité za těchto podmínek klást větší důraz na vlastní bezpečnost a nedovolit obyvatelům ČLR příliš se na ostrově rozpínat, třeba tím, aby jim bylo umožněno na Taiwanu studovat.

Simplifikace tradičních znaků v rámci psaného textu a ponechání tradičních znaků pro psaný text se obyvatelům ostrova v téměř všech případech nezamlouvá. I když by bylo psaní textů ve zjednodušených znacích časově i mentálně mnohem méně náročné, převažuje u všech jedinců výrazná snaha pro zachování tradiční kultury, jež se v tradičních znacích zrcadlí více než mnoho tisíciletí. Argumentují také logickou výstavbou složených znaků, v nichž je možno shledat při větší míře představivosti a znalosti etymologie písma souvztažnost s významem znaku jako zachycení odrazu projevené reality.

Taiwanští studenti lékařství v České republice viděli jistou paralelu mezi politickou situací v Tibetu a Taiwanem. Obě území považovali za oblasti, na které si neprávem činí nárok ČLR a vzhledem k rozměrům obou geografických útvarů vyjadřovali lítost nad tím, že snaha čelit ČLR bude vždy marná. Obyvatelé Taipeie k otázce Tibetu zastávali stanovisko zcela jiné. Mnozí o tom, co se stalo v Tibetu, ani nevěděli a nijak podrobně se o danou problematiku nezajímali, druhá skupina respondentů poukázala na to, že mezi Tibetem a Taiwanem je značný rozdíl. Opět zde zmínili to, že Taiwan je nezávislý stát s vlastní demokraticky zvolenou vládou a prezidentem, země vybavená početnou armádou a do jisté míry prosperující ekonomikou. Naproti tomu Tibet byl spíše vnímán jako útvar, kterému tyto elementární dispozice k tomu, aby mohl fungovat jako nezávislý stát na ČLR, prakticky chybí.

V současné době taiwanští obyvatelé otázku USA příliš neřeší a ani se jí nezabývají, vyjadřovali se k tématu velice stručně, většinou stejně jako taiwanští studenti, tedy, že USA jsou stát, který pomáhá druhému státu pouze z určitého důvodu, za nímž se

vždy skrývá alibistická tendence. Taiwanští studenti se k tématu vyjadřovali mnohem obsáhleji a daleko emotivněji svá stanoviska vyjadřovali.

Vztah respondentů k ČLR je mnohem liberálnější, než tomu bylo v předešlém výzkumu. Všichni z nich sice viděli ČLR jako zemi, která prozatím nerespektuje lidská práva, a její hlavní rozdíl mezi Taiwanem je právě existence demokracie na straně jedné a autoritářský režim KS na straně druhé. Nicméně někteří respondenti se k budoucnosti ČLR vyjadřovali způsobem, že země již udělala během několika let velký pokrok směrem k určité formě demokratizačního procesu a rozhodně nevylučovali, že by v budoucnu mohlo dojít k ještě uvolněnějším krokům z hlediska KS, i když připouštěli, že úplný proces demokratizace by nemusel být pro tak početnou zemi za současných podmínek vhodný.

Budoucnost Taiwanu na mezinárodním poli také zcela striktně odlišila uvažování běžných obyvatel Taibeie a studentů. Zatímco studenti nespatořovali v budoucnu ani náznak naděje na zlepšení politického postavení ostrova v rámci celosvětového zařazení, respondenti z řad pracujících či důchodců byli zcela jiného názoru. Dle názoru autorky je ostrov Taiwan a všichni jeho obyvatelé nabiti nesmírně pozitivní energií s tendencí optimistického uvažování. Z neformálních hovorů i vyplněných dotazníků plynul vždy názor, že Taiwan bude jednou zcela nezávislou zemí s legitimním a právoplatným uznáním ve světě a v OSN, bude partnerem ČLR stejně jako všechny ostatní země světa. Otázkou zůstává, proč v tomto bodě byly odpovědi taiwanských studentů připravujících se na povolání lékařů v České republice tak pesimistické. Autorka nevylučuje možnost, že dlouhodobý pobyt v České republice, kde mezi lidmi panuje naprosto jiná celková atmosféra, i několikaletá izolace od domova mohly přispět k černějšímu vnímání skutečnosti, než tomu bylo přímo v Taibeii. Nakolik je tato možnost pravdivá a zda se ve skutečnosti nejednalo o reálnější pohled na pozici Taiwanu ve světě z řad studentů, není prozatím vůbec jisté.

Ke stanoveným hypotézám se v závěru dá vyjádřit již přímo, i když odpovědi nebudou zcela konkrétní. Obě dvě je možno do určité míry negovat a do určité míry je potvrdit. Lze na ně totiž odpovědět složitěji. První hypotézu, kterou si autorka na začátku výzkumu stanovala, a to, že postoj všech

sociálních vrstev obyvatel Taiwanu k ČLR je negativní vzhledem k stávajícímu politickému režimu, dominantní je příklon k taiwanské národní identitě jako snaha vymezit se vůči zemi, která nedodrží lidská práva, lze rozdělit do dvou částí. Příklon všech obyvatel je zcela evidentně k taiwanské národní identitě, v této části je hypotéza potvrzena. To, že všichni obyvatelé se k ČLR staví negativně vzhledem k stávajícímu politickému režimu, se již ovšem nedá potvrdit. Ne všichni obyvatelé Taiwanu nenávidí ČLR, někteří z nich v ní vidí stát, se kterým by jednou rádi vycházeli přátelsky a ekonomicky si pomáhali, i když mají trochu strach. Tendence nenávidět a vulgárně se o ČLR vyjadřovat, tak jako v případě studentů, zde vůbec nebyla patrna.

Na druhou stanovenou hypotéza autorky, jež zněla, že nástup prezidenta Ma Jingjiua 馬英九 k moci a jeho strategické ekonomické a diplomatické počiny pomalu mění tvář ČLR v očích obyvatel ostrova, která tak přestává být viděna jako nepřítel, ale jako partner ekonomické spolupráce, lze také rozdělit na dvě části. Úsek, který vypověděl, že nástup prezidenta Ma Yingjiua k moci změnil tvář ČLR v očích obyvatel ostrova, lze negovat. Téměř všichni respondenti vyjádřili nesouhlas s politikou Ma Yingjiua vedené výrokem „jedna země – dva systémy“. Obyvatelé toto prohlášení považují za zcela mylná a nesouhlasí s ním. Na druhou stranu ČLR sama o sobě, ve vztahu k Taiwanu jako rovnocennému státu, není viděna jako nepřítel, ale jako možný partner ekonomické spolupráce.

Annotation

The aim of this thesis is to find out whether age, education and employment have significant influence on the perception of one's own national identity. The study is based on a qualitative research that the author conducted in Taiwan. The theoretical part of the work states the main political events that influenced the development of Taiwanese identity at the turn of the 21st century and that contributed to the partial change in the mentality of the inhabitants of the island of Taiwan. The analysis of the acquired data will answer the two defined hypotheses. The research was conducted in the capital of Taiwan between February and August 2014. This work continues in the topic of the bachelor thesis written by the same author. It widens the scope of the issue of the perception of national identity and the associated factors of the inhabitants of the island, this time delimited by a six-month stay in an area near to the capital.

Key words: Taiwan, national identity, qualitative research, Taiwan independence movement, Ma Yingjiu

Seznam pramenů

Backgrounder: 1992 Consensus on one-China principle. In: *China daily*. [online].

2004-10-13 dostupné

z: http://www.chinadaily.com.cn/english/doc/200410/13/content_382076.htm

CABESTAN, Jean-Pierre. Specificities and limits of Taiwanese Nationalism. In: *China perspectives* [online] november - december 2005, online since 01 December 2008, connection on 29 April 2016. dostupné z: <http://chinaperspectives.revues.org/2863>

COLE, Michael. As Chen Yunlin falls from Grace, Beijing shows it still doesn't get Taiwan. In: *Thinking Taiwan* [online] 2015-9-5 dostupné z:

<http://thinkingtaiwan.com/as-chen-yunlin-falls-doesnt-get-taiwan/>

CHUNG, Lawrence. 1992 Consensus between Beijing and Taipei appears here to stay.

In: *South China Morning Post*. [online] 2012-12-14 dostupné

<http://www.scmp.com/news/china/article/1104732/1992-consensus-between-beijing-and-taipei-appears-here-stay>

DURPIN, Peggy. Terror in Taiwan. In: *New York Times* [online] 1997-2-3 dostupné z:

<http://www.taiwandc.org/hst-1947.htm>

ESNER, Jan.. Náznaky oteplování vztahů. In: *Americko-čínské détente 1969-1972*

[online] dostupné na: http://studena.valka.cz/detente1.htm#Náznaky_oteplování_vztahů

FLEISCHAUER, Stefan. The 228 incident and the Taiwan independence movement's construction of a taiwanese identity. In: *China Information* [online] November 2007,

vol. 21. dostupné z: <https://ejournals.library.ualberta.ca/index.php/pi/article/view/4228>

GLUCK, Caroline. Taiwanese hope of new China chapter. In: *BBC News, Taipei* [online]

2008-3-28 dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/7310627.stm>

HUANG, Tian. Pan-green bickering takes focus off issues. In: *Taipei Times* [online] 10 March 2007 dostupné z

<http://www.taipeitimes.com/News/editorials/archives/2007/03/10/2003351724>

JENNINGS, Ralph. Future of Tense China- Taiwan relations rests on two words. In: *Forbes Asia*. 2016-2-12

JIE, Dalei. The Rise and fall of The Taiwanese independence policy: Power Shift, Domestic Constraints, and sovereignty assertiveness (1998-2010). In: *University of Pennsylvania Scholarly Commons* [online] 1-1-2012 dostupné z:

<http://repository.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1682&context=edissertations>

JOHNSTON. Christie. Talking to Taiwan's New president. In: *Time* [online] Monday, Aug. 11, 2008 dostupné na:

<http://content.time.com/time/world/article/0,8599,1831748,00.html?xid=rss-topstories>

KASTNER, Jens. Lee charges stir Taiwan. In: *Asia Times* [online] . 2011-7-13 Dostupné na: <http://atimes.com/atimes/China/MG13Ad01.html>

MAA, Yingjiu. President's essays. The Cultural Significance of Writing in Simplified Chinese Characters While Maintaining a Reading Knowledge of Orthodox Forms in Mainland China. In: *Office of the President Republic of China (Taiwan)* [online] 2009/06/23 dostupné z:

<http://english.president.gov.tw/Default.aspx?tabid=1136&itemid=20800&rmid=3049>

Návrh na přijetí Taiwanu do OSN. In: *Taipei Economic and Cultural Office, Prague, Czech Republic* [online] 25. 8. 2004 dostupné na:

<http://www.roctaiwan.org/fp.asp?xItem=2266&ctNode=1128&mp=147>

NIOU. E., PALINO.P. The rise of the oppositional party in Taiwan: explaining Chen Shuibian's victory in the 2000 presidential election. In: *Duke University Electoral Studies* [online] 2003-2-23 dostupné na:

<http://sites.duke.edu/niou/files/2011/06/41.pdf>

ROBERTSON, Matthew. Čínské znakové písmo - jak praví legenda. In: *Velká Epocha* 4 .4. 2011

ROSS, Robert S. Taiwan's Fading Independence Movement. In: *Foreign affairs* [online] March/april 2006. dostupné na: <http://www.foreignaffairs.com/articles/61516/robert-s-ross/taiwans-fading-independence-movement>

SHI QUAN, Xu. The 1992 Consensus: A Review and Assessment of Consultations Between the Association for Relations Across the Taiwan Strait and the Straits. Exchange Foundation. In: *The Journal of the National Committee on American Foreign Policy* 2001 –3-14

SHIEH, Jhy – Wei. Proč není Taiwan v OSN? In: *Taipei Economic and Cultural office , Prague, Czech Republic* [online] 2007/8/3 dostupné na <http://www.roctaiwan.org/CZ/ct.asp?xItem=39899&ctNode=1127&mp=147>

SHIRLEY, A. Kan. China/Taiwan: Evolution of the One China Policy—Key Statements from Washington. In: *Beijing and Taipei by of Congressional Research Service*. October 2014.

SMITH.A. Crag. Taiwan's 228 incident and the politics of Placing Blame. In: *University of British Columbia. History and classics. Vol 14* [online] 2008 dostupné na: <https://ejournals.library.ualberta.ca/index.php/pi/article/view/4228/3465>

SUI, Cindy. What unprecedented protest means for Taiwan. In: *BBC News Taipei* [online] 26 March 2014 dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-asia-26743794>

The Associated Press Published. Taiwan party asserts separate identity. In: *CTV News* [online] published Sunday, September 30, 2007 dostupné na: <http://www.ctvnews.ca/taiwan-party-asserts-separate-identity-1.258300>

The Chine post news staff. Taiwan and China in special relation: Taiwan and China in 'special relations': Ma. In: *The China Post* [online] September 4, 2008, 12:00 am TWN

Dostupné z:

<http://www.chinapost.com.tw/taiwan/chinataiwan%20relations/2008/09/04/173082/Taiwan-and.htm>

The Editors of Encyclopedia Britannica: Democratic Progressive Party. In: *Britannica* dostupné na: <http://www.britannica.com/topic/Democratic-Progressive-Party-political-party-Taiwan>

The Taiwan 228 Incident 二二八. In: *English in Taiwan* [online] dostupné z: <https://www.englishintaiwan.com/life-in-taiwan/traditional-holidays/the-2-28-taiwan-incident-228-massacre>

TSENG-CHANG, Su. Democratic Progressive Party of Taiwan. In: *Council of Asian Liberals and Democrats* [online] 2016 dostupné z: <http://cald.org/member-parties/democratic-progressive-party-of-taiwan/>

ZEMANCOVÁ, Zuzana. *Pevninská Čína viděna očima taiwanských studentů lékařství v České republice*. Bakalářská práce. Olomouc 2008

Seznam literatury

BROWN, Melissa J. *Is Taiwan Chinese? The impact of culture, power and migration on changing identities*. California: University of California Press, 2004. 333 s. ISBN 978-0-520-23182-5.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2008.

KHUDHUROVÁ, Andrea. *Zahraniční politika USA vůči Taiwanu po roce 1989*. Brno: 2008.

SMITH, Anthony D. *National identity*. Reno: University of Nevada Press, 1991. 226 p. ISBN 08-741-7204-7.

TAYLOR, FRANCIS. *Taiwanese Identity in the 21st Century: Domestic, Regional and Global Perspectives*. New York: Routledge, 2011.

Yearbook of the United Nations. *Questions relating to Asia and the Far East: Representation of China in the United Nations*. New York: United Nations Department of Public Information. 1971